

HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYEI KORMÁNYHIVATAL

Jóváhagyta:

Tapolcai Zoltán
főosztályvezető

RÖVIDTÁVÚ MUNKAERŐPIACI PROGNÓZIS HAJDÚ-BIHAR VÁRMEGYE 2023. DECEMBER 31-IG

Debrecen, 2023. február

TARTALOMJEGYZÉK

I.	A Rövidtávú munkaerőpiaci prognózisfelmérés	3
1.1.	A prognózisfelmérés bemutatása, a felmérés mintájának jellemzése	3
1.2.	Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján országosan	3
1.3.	Hajdú-Bihar vármegye munkaerőpiaci jellemzői 2022. I-XII. hónapjában az NFSZ adatai alapján	9
II.	A felmérés menete	17
2.1.	A részt vevő cégek létszámnagyság-kategóriák szerint (2021-2022.év)	17
2.2.	Gazdálkodó szervezetek létszámnagyság-kategóriák szerint	18
2.3.	A minta összetétele és ágazati reprezentációja (2022. szeptember)	18
III.	A foglalkoztatás alakulása a felmérésben résztvevőknél 2022. és 2023. években....	19
3.1.	Létszámgazdálkodás 2022. évben.....	19
3.2.	Munkaerő-kereslet 2022. év végéig	22
3.3.	Tartósan betöltetlen álláshelyek, a létszámváltozással leginkább érintett foglalkozások	24
3.4.	Atipikus foglalkoztatás	28
3.5.	Külföldi állampolgárok a magyar munkaerőpiacon	31
3.6.	Pályakezdő fiatalok foglalkoztatása.....	32
IV.	A megkérdezettek gazdasági tevékenységének tényadatai és a 2023. évi várakozások	33
4.1.	Kapacitás-kihasználtság	33
4.2.	Rendelésállomány	39
4.3.	A termelési volumen alakulása	41
4.4.	Beruházások	42
4.5.	A vállalkozások üzleti helyzete	43
V.	Összegzés.....	46
	MELLÉKLET	48
	1. számú melléklet.....	48
	FŐBB MUNKAERŐPIACI INFORMÁCIÓK.....	48

I. A Rövidtávú munkaerőpiaci prognózisfelmérés

1.1. A prognózisfelmérés bemutatása, a felmérés mintájának jellemzése

Az őszi rövidtávú munkaerőpiaci prognózis felmérés 2022. évben szeptember-október hónapokban zajlott, amelyet a munkaügyi szervezet már 16 éve a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara Gazdaság- és Vállalkozáselemező Intézetével (GVI) közös kutatási program keretében végez.

Az országos szintű reprezentatív felmérés a versenyszféra gazdálkodó szervezeteire – a mikro-vállalkozásoktól kezdve a több száz főt foglalkoztató nagy cégekig – terjedt ki. A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal járási hivatalai foglalkoztatási osztályainak (a továbbiakban: foglalkoztatási osztály) dolgozói és a vármegyei kamara munkatársai 364 céget (14-gyel kevesebbet, mint egy évvel korábban) kerestek fel. A felmérésbe országos szinten 6 616 cég került be, amely 75-tel kevesebb, mint egy évvel korábban volt. A kérdések 2022. év tény- és várható adataira, valamint a következő évi várakozásokra terjedtek ki.

Az éves rendszerességgel lebonyolított (immáron tavaszi és őszi) prognózisfelmérések legfőbb célja a munkaügyi szervezet szempontjából a munkaerőpiacon zajló változások és a munkáltatók emberi erőforrással történő gazdálkodásának megismerése, emiatt a kérdőíven szereplő kérdések többsége erre irányul. A felmérés emellett természetesen kiterjed a bevont cégek gazdasági helyzetének, ezen belül a konjunkturális helyzetének, a kapacitáskihasználtságuknak, a termelési volumenüknek, beruházásaiknak az alakulására is. Ezen tényezők együttes megismerése révén prognosztizálható a térség főbb munkaerőpiaci folyamatainak alakulása, leírhatóak a rövidtávon várható változások, nyomon követhetőek a foglalkoztatásban jelentkező tendenciák.

1.2. Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján országosan ¹

Magyarországon 2021. év október és 2022. év szeptember között **89 724 gyermek jött világra**, 2,6%-kal, 2397-tel kevesebb a megelőző 12 havinál. A tavalyi év (2022. év) január–szeptemberében 4,8%-kal kevesebb gyermek született, ezen belül január–áprilisban 11%-kal, augusztus–szeptemberben 6,9%-kal csökkent, május–júliusban pedig 4,1%-kal nőtt a születések száma 2021. év azonos időszakához viszonyítva. Az időszak alatt **144 998-an haltak meg**, 8,1%-kal, 12 805-tel kevesebben, mint a megelőző 12 hónapban. A halálozások száma 2022. év január–szeptemberében 9,5%-kal esett vissza, ezen belül januárban 4,4%-kal, március–júniusban 21%-kal, szeptemberben pedig 3%-kal csökkent, míg februárban 4,9%-kal, július–augusztusban 5,6%-kal nőtt az előző év azonos időszakához képest. A **születések száma** a halálozásokénál kisebb mértékben csökkent, ennek következtében a **természetes fogyás 55 274 fő volt**, ami 16%-kal alacsonyabb a megelőző 12 hónap 65 682 fős értékénél. Az elmúlt 12 hónapban a **születések száma** Észak-Alföldön és Észak-Magyarországon

¹ Forrás: idézet a KSH gyorstájékoztatóiból

kismértékben emelkedett, a többi régióban csökkent. A legnagyobb csökkenés Budapesten, a legkisebb Dél-Dunántúlon történt. A **természetes fogyás** mindegyik régióban csökkent, a leginkább Pest régióban, a legkevésbé a fővárosban. A **házasságkötések** száma az összes régióban elmaradt a megelőző 12 hónap értékétől. A legnagyobb visszaesés Közép-Dunántúlon és Budapesten, a legkisebb Észak-Magyarországon volt.

A beruházási tevékenység volumene 2022. év III. negyedévében az előző év azonos időszakához képest 7,7%-kal gyarapodott. Ezen belül a teljesítményérték csaknem kétharmadát képviselő **építési beruházásoké** 10%-kal, a több mint harmadát kitevő **gép- és berendezés beruházásoké** 3,3%-kal nőtt. A gépberuházásokon belül az importált gépek volumene bővült, míg a belföldi gyártásúaké csökkent. A beruházási teljesítmény 56%-át megvalósító, legalább 50 főt foglalkoztató **vállalkozások** körében a fejlesztések volumene – számottevően – 10%-kal gyarapodott, amiben jelentős szerepet játszottak a külföldi érdekeltségű vállalkozások fejlesztései. Ugyanakkor a beruházások 11%-át realizáló **költségvetési szerveknél** a teljesítmény mintegy tizedével esett vissza. Miközben a központi közigazgatási szervek beruházásai jelentősen csökkentek, az önkormányzatok enyhén növelték tárgyieszköz-beszerzéseiket. Az egyéb (50 fő alatti vállalkozások, egyéni vállalkozások, nonprofit vállalatok, valamint a háztartások) kategóriába tartozók beruházási volumene 9,5%-kal emelkedett. A nemzetgazdasági beruházások legnagyobb részét (30%) képviselő **feldolgozóipar** fejlesztései a III. negyedévben nagymértékben (31%-kal) nőttek, így ez a terület jelentősen segítette a beruházások volumennövekedését. Ez elsősorban a legnagyobb részarányú villamosberendezés-gyártás területén a korábbi időszakokban elkezdett nagyszabású projekteknek köszönhető, de a növekedésben szerepet játszott a járműgyártás beruházásainak újbóli élénkülése is. A harmadik meghatározó súlyú ág, az élelmiszeripar fejlesztései is jelentősen meghaladták az egy évvel korábbit, ezzel szemben a fémfeldolgozási termékgyártás beruházásai csökkentek. A második legnagyobb beruházónak számító, a nemzetgazdaság fejlesztéseinek ötödét megvalósító **ingatlanügyletek** beruházási teljesítménye jelentősen, 17%-kal bővült, köszönhetően elsősorban az együttesen kiemelkedő súlyú lakásépítések, illetve ingatlan-felújítások nagyarányú növekedésének. A **szállítás, raktározás** beruházási volumenében folytatódott az előző negyedévre is jellemző csökkenés (-7,2%), a kedvezőtlen teljesítmény mögött elsősorban az állami infrastrukturális fejlesztések mérséklődése állt. A **kereskedelem** nemzetgazdasági ágban regisztrált 3,7%-os volumennövekedés oka többek között a nagykereskedelemben tevékenykedő vállalkozások beruházási aktivitásának élénkülése. A **mezőgazdaság** beruházási teljesítménye az elmúlt negyedévek jelentős bővülése után 5,7%-kal csökkent az egyébként magas bázishoz képest, amiben szerepet játszott az is, hogy az állattenyésztéssel vagy növénytermesztéssel foglalkozó, nagyobb létszámú vállalatok mérsékeltek fejlesztési ráfordításait. A hatodik legnagyobb súlyú **energiaipar** nemzetgazdasági ágban jelentősen, mintegy 45%-kal emelkedett a beruházási teljesítmény, elsődlegesen az állami beruházások magasabb tárgyidőszaki ráfordításai miatt.

Társadalmi, gazdasági helyzet KSH adatok alapján Hajdú-Bihar vármegyében²

Hajdú-Bihar vármegye lakónépessége 2022. év január 1-jén 524,3 ezer fő volt, 0,4%-kal, 1,9 ezer fővel kevesebb, mint egy évvel korábban. A vármegye népessége az elmúlt 10 évben folyamatosan csökkent.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év I–III. negyedévében kevesebben születtek és (elsősorban a Covid19-járvány miatti többlethalálozások magas bázisa miatt) kevesebben haltak meg, mint az előző év azonos időszakában. Az ebből adódó természetes fogyás a népességet közel 1 100 fővel csökkentette, a fogyás lakosságárányos mértéke kedvezőbb volt az országos átlagnál.

A foglalkoztatottak száma 2022. év III. negyedévében 1,5%-kal, a munkanélkülieké 24%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Előbbi változásának iránya ellentétes volt az országos folyamatéval, utóbbi csökkenése nagyobb mértékű volt annál. A foglalkoztatási arány (71,4%) és a munkanélküliségi ráta (4,3%) is kedvezőtlenebb volt a hazai átlagnál.

A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 2022. év I–III. negyedévében 19%-kal nőtt egy év alatt, de az összege (422 ezer forint) nem érte el az országos átlagot (504 ezer forint).

A telephelyi adatok alapján 2022. év I–III. negyedévében az ipar termelése 5,5%-kal, a vármegyei székhelyű építőipari szervezetek teljesítménye 5%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. A beruházások volumene 22%-kal bővült, ami az egyik legjelentősebb volt a főváros és a vármegyék körében. Az országos tendenciával ellentétben (9,6%-kal) kevesebb lakást vettek használatba, mint az előző év azonos időszakában.

Július–szeptemberben a vármegyék többségével ellentétben több vendégéjszakát töltöttek a vendégek a kereskedelmi szálláshelyeken, mint 2021. év azonos időszakában. A kiskereskedelmi forgalom volumene 2022. év I–III. negyedévében az országos átlagnál nagyobb mértékben, 10%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz mérten.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év III. negyedévében a 15–64 éves népesség 74,6%-a, 250 ezer fő volt gazdaságilag aktív, számuk 2,7%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Az aktivitási arány 2,9%-ponttal elmaradt országos átlagtól. A munkaerőpiacon mintegy 239 ezren jelentek meg foglalkoztatottként, számuk a hazai növekedéssel ellentétben 1,5%-kal mérséklődött. Ezzel párhuzamosan a foglalkoztatási ráta – megtörve a korábbi negyedévek pozitív irányú tendenciáját – 0,5 százalékponttal 71,4%-ra csökkent az egy évvel korábbihoz képest. Az arány elmaradt a 74,6%-os országos átlagtól is. Csaknem 11 ezer fő volt munkanélküli, számuk az országos csökkenésnél jelentősebben, 24%-kal fogyott 2021. év III. negyedévéhez képest. A munkanélküliségi ráta is csökkent, az egy évvel korábbi 5,5%-ról 4,3%-ra. Az arány magasabb volt az országos átlagnál (3,7%). A foglalkoztatottság és a munkanélküliség együttes csökkenése annak a következménye, hogy a gazdaságilag aktívak (foglalkoztatottak vagy munkanélküliek) közül többen elhagyták a munkaerőpiacot.

² Forrás: idézet KSH Fókuszban a megyék 2022. I–III negyedév Hajdú-Bihar megye

A gazdaságilag nem aktívak száma így 85 ezer fő volt, számuk – az országos 4,2%-os csökkenéssel szemben – 5,4%-kal gyarapodott 2021. év azonos időszakához viszonyítva.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év I–III. negyedévében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete 422 ezer, az adókedvezmény nélkül számított havi nettó átlagkereset 281 ezer forint volt. Közfoglalkoztatottak nélkül számolva a bruttó átlagkereset 441 ezer, a nettó átlagkereset 293 ezer forintra emelkedett. A bruttó és nettó átlagkereset – a közfoglalkoztatottakkal együtt számítva – egyaránt 19%-kal múlta felül a 2021. év I–III. negyedévit, folytatva a korábbi időszakok emelkedő tendenciáját. A növekedés mértéke meghaladta az országos átlagot, ennek ellenére az alkalmazottak 16%-kal kevesebbet kerestek az országos átlagnál. A bruttó keresetek a versenyszférában 15%-kal, 409 ezer forintra, a költségvetési szférában 5,3%-kal, 369 ezer forintra emelkedtek. Az átlagkereset a fizikai foglalkozásúaknál 21%-kal, a szellemiekénél 17%-kal nőtt, ennek eredményeként az előbbiek átlagosan bruttó 319 ezer, az utóbbiak 541 ezer forintot kerestek.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év szeptember végén 19 ezer álláskeresőt tartottak nyilván. Számuk az országos átlagnál kevésbé, 3,1%-kal csökkent az egy évvel korábbihoz képest, amivel tovább folytatódott a 2021. év áprilisa óta tartó csökkenő tendencia. A pályakezdő álláskeresők száma (1 399 fő) 24%-kal csökkent, az összes álláskeresőhöz viszonyított arányuk 7,4%-ot tett ki. Ezer lakosra az országos átlagnál több, 36 álláskereső jutott, a megyén belül arányuk a Debreceni járásban volt a legkedvezőbb (25), a Nyíradonyi járásban pedig a legkedvezőtlenebb (66). Az álláskeresők 33%-a legfeljebb 3 hónapja, 38%-a tartósan, egy évet meghaladóan nem tudott elhelyezkedni. A tartósan állás nélkül lévők száma 4,4%-kal kevesebb volt a 2021. év szeptemberinél. Az álláskeresők legnagyobb hányada (45%-a) legfeljebb az általános iskola 8 osztályát végezte el, emellett 25%-uknak szakmunkás, szakiskolai bizonyítvány, 24%-uknak érettségi, illetve technikum volt a legmagasabb végzettsége, 6,1%-uk pedig diplomával rendelkezett. Az ellátottak aránya összességében 1,2%-ponttal nőtt az előző év azonos időpontjához képest az álláskeresők körében: 14% álláskeresősi járadékban, 21% álláskeresősi segélyben, 23% szociális ellátásban részesült. A nyilvántartott állás nélküliek 42%-a ugyanakkor nem kapott semmilyen pénzügyi ellátást. Szeptember végén 2,3 ezer betöltetlen álláshelyet tartottak nyilván, 14%-kal kevesebbet, mint egy évvel korábban. Tíz üres álláshelyre 82 álláskereső jutott, 10-zel több, mint 2021. év szeptemberében.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év szeptember végén – a korábbi időszakokhoz hasonlóan – a 102 ezer vállalkozás nagyobb részét (83 ezret) önálló vállalkozóként, kisebb részét (19 ezret) társas vállalkozásként regisztrálták. Az előbbiek száma egy év alatt 2%-kal csökkent, az utóbbiaké 1,2%-kal nőtt. A vállalkozásdemográfiai folyamatokat elsősorban a KATA szabályainak július 12-én elfogadott módosítása mozgatta. A társas vállalkozások meghatározó részét (73%-ot) kitevő korlátolt felelősségű társaságok száma 2,9%-kal emelkedett, a 23%-át képviselő betéti társaságoké 3,9%-kal fogyott. Részvénytársaságból 3,5%-kal több szerepelt a regisztrációban, mint 2021. év szeptember végén. A társas vállalkozások 91%-a legfeljebb 9 főt foglalkoztatott, a 249 fő felettiekből 37 volt a vármegyében. A társas vállalkozások 7,6%-a került csődeljárás, kényszertörlesztés, végelszámolás vagy felszámolási eljárás alá 2022. év I–III. negyedévében, 2,2%-ponttal nagyobb részük, mint egy évvel korábban. Szeptember végén 4,1 ezer egyéni vállalkozás

szüneteltette a tevékenységét, számuk 8,3%-kal csökkent, az összes egyéni vállalkozáson belüli arányuk (14%) pedig 0,7%-ponttal lett kisebb az egy évvel korábbinál. Ezer lakosra a vármegyében 195 regisztrált vállalkozás jutott, a vállalkozási kedv csökkent az egy évvel korábbihoz képest.

A Hajdú-Bihar vármegyei székhelyű gazdasági szervezetek fejlesztési tevékenysége 2021. év II. negyedétől változó intenzitással élénkült. A szervezetek 2022. év I–III. negyedévi 257 milliárd forint értékű új beruházása összehasonlítva az országos 6%-os növekedésnél jóval nagyobb mértékben, 22%-kal bővült az egy évvel korábbihoz képest. Az itteninél nagyobb mértékű növekedés csak Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyében történt. A beruházások 38%-át a legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások kezdeményezték. A beruházások kevésbé koncentráltak voltak. A fejlesztési források 28%-át a feldolgozóiparban, 15%-át a mezőgazdaságban, 11%-át az ingatlanügyletek ágában használták fel. Az ingatlanügyletek beruházásainak volumene 81%-kal bővült, elsősorban az ingatlan bérbeadása, üzemeltetése alágazatban végrehajtott fejlesztések hatására. Az agrárium teljesítményértéke reálértéken 9,9%-kal, a feldolgozóiparé 38%-kal nőtt. Utóbbin belül a járműgyártás területén és az élelmiszeriparban történtek a legnagyobb értékű beruházások. A teljesítések 55%-át adó építési beruházások volumene 34%-kal emelkedett. Az ingatlanfejlesztések mintegy négytizede közel fele-fele arányban a feldolgozóiparban és az ingatlanügyletek ágában realizálódott. A gép- és járműberuházások 71%-át kitevő importbeszerzések teljesítményértéke összehasonlítva az egyötödével nőtt, a hazai gyártásúaké viszont 3,9%-kal mérséklődött. Ültetvények, erdők telepítésére, haszonállatok beszerzésére és a meglevő föld értéknövelésére (például melioráció) a vármegyei székhelyű szervezetek az I–III. negyedévben 9 milliárd forintot költöttek, reálértéken kevéssel többet, mint 2021. év azonos időszakában.

A legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások telephely szerinti adatai alapján Hajdú-Bihar vármegyében az ipari termelés értéke 1 107 milliárd forint volt 2022. év I–III. negyedévében. Ez az országos kibocsátás 2,8%-át jelentette, amivel a kisebb súlyú vármegyék közé tartozott. A vármegyében az egy lakosra jutó termelési érték fele volt az országos átlagnak. A vármegye ipari kibocsátása 2020. év novembere óta minden hónapban meghaladta az egy évvel korábbit, a 2022. év I–III. negyedévi termelési volumen 5,5%-kal múlta felül az előző év azonos időszakának magas bázisát. A legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások székhely szerinti adatai alapján a termelés I–III. negyedévi értéke (868 milliárd forint) összehasonlítva az országos 8%-kal meghaladta az előző év azonos időszakát. A növekedéshez a legtöbb feldolgozóipari terület hozzájárult, a vármegyében nagy súlyú vegyipar kibocsátása ugyanakkor jelentősen csökkent. Az ipari értékesítés közel héttizedét adó export volumene 14%-kal emelkedett, a belföldi eladásoké viszont 0,6%-kal mérséklődött, miután több feldolgozóipari terület is a külföldi piacokon ért el jobb eredményeket.

A Hajdú-Bihar vármegyei székhelyű, legalább 5 főt foglalkoztató építőipari vállalkozások 2022. év I–III. negyedévi termelési értéke 128,7 milliárd forint volt, ami összehasonlítva az országos 3,2%-os növekedésnél nagyobb mértékben – 5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit. A kibocsátás az országos 4,1%-át adta, az egy lakosra jutó 246 ezer forintnyi termelési érték a hazai átlag 75%-át érte el. A termelés bővülése a kibocsátás kétharmadát kitevő épületépítések 8%-os volumennövekedésének volt köszönhető, míg az egyéb

építmények építése 0,7%-kal csökkent. Az építőipar új megrendelése országos szinten 5,1%-kal csökkentek, miközben a vármegyei építőipari szervezetek 2022. év I-III. negyedévében 121,6 milliárd forint értékű új szerződést kötöttek, volumenében 3,2%-kal többet az előző év azonos időszakánál. A szeptember végi 92,4 milliárd forint értékű szerződésállomány volumene 12%-kal meghaladta az egy évvel korábbit, a rövidtávú kilátások kedvezőbbek lettek.

Hajdú-Bihar vármegyében a 2021. év során csökkenő lakásépítési kedv 2022. év III. negyedévében az egy évvel korábbi, alacsony bázishoz mérten ugyan számottevő növekedést mutatott, összességében 2022. év I-III. negyedévében 9,6%-kal csökkent (országosan 7,7%-kal nőtt) az épített lakások száma az előző év azonos időszakihoz képest. Összesen 397 lakást vettek használatba, 64%-uk Debrecenben, 25%-uk kisebb városokban, a fennmaradó nagyjából egytizedük községekben épült. Csak Debrecenben volt kismértékű élénkülés, a másik két településkategóriában azonban számottevően csökkent az átadott lakások száma. Az új lakásoknak nagyjából fele-fele arányban természetes személyek és vállalkozások voltak az építtetői (mindössze 10 lakás építtetője volt helyi önkormányzat, illetve központi költségvetési szerv). A vármegyei szintű csökkenés alapvetően a természetes személyeknél érhető tetten. Építési forma szerint a lakások 72%-át családi házas formában, 27%-át többszintes, többlakásos épületben, és mindösszesen 1 lakást pedig csoportházban adtak át. A vármegyei piac intenzitását a csoport-, és a családi házas formában épült lakások csökkenése vetette vissza. Az új lakások átlagos alapterülete (123 m²) nagymértékben meghaladta az országos átlagot (94 m²), és a 4 vagy annál több szobás lakások aránya (65%) is jóval átlag feletti volt. A vármegyében 115 lakás szűnt meg 2022. év I-III. negyedévében, harmadával kevesebb, mint 2021. év I-III. negyedévében. Száz épített lakásra 29 megszűnés jutott. Az országos tendenciával ellentétben csökkent a jövőbeni lakásépítési kedv a vármegyében. A 2022. év I-III. negyedévében kiadott lakásépítési engedélyek és egyszerű bejelentések alapján építendő lakások száma (902) 34%-kal visszaesett az előző év azonos időszaki, magas bázishoz képest, és a három évvel korábbitól is számottevően elmaradt.

Hajdú-Bihar vármegye kereskedelmi szálláshelyein (szállodákban, panziókban, kempingekben, üdülőháztelpeken, közösségi szálláshelyeken) 2022. év I-III. negyedévében 1 millió 77 ezer vendégéjszakát töltöttek a vendégek. A vendégéjszakában mért vendégforgalom 49%-kal meghaladta az előző év azonos időszakáét, amelynek értéke alacsony volt a Covid19-járvány miatt bevezetett intézkedések következtében. A turizmus legélénkebb időszakában, július-szeptemberben a szálláshelyeken töltött vendégéjszakák száma (536 ezer) 2,8%-kal meghaladta a 2021. év III. negyedévit. Ez a júliusi bővülésnek köszönhető, augusztusban ugyanis már csak alig haladta meg a forgalom az egy évvel korábbit, szeptemberben pedig már el is maradt attól. A vendégéjszakák többségét (több mint hattizedét) a belföldi vendégek töltötték a szálláshelyeken, ezek száma 16%-kal csökkent. A külföldi vendég-éjszakák száma ezzel szemben 59%-kal emelkedett. Július-szeptemberben a külföldi vendégek közül a Lengyelországból érkezők töltötték el a legtöbb éjszakát, őket a Romániából és a Szlovákiából érkezők követték. Egy évvel korábban az első két küldő ország sorrendje ugyanez volt Németországot megelőzve.

Hajdú-Bihar vármegye kiskereskedelmi üzlethálózatában 2022. év I-III. negyedévében folyó áron 525,4 milliárd forint értékű forgalom realizálódott, az országos 4,7%-a.

A forgalom volumene 2021. év áprilisa óta ismét folyamatosan emelkedik, a növekedés 2022. év január–szeptember között a kiigazítás nélküli adatok alapján az előző év azonos időszakához mérten – az országosnál nagyobb mértékű – 10%-os volt. Egy lakosra átlagosan 1 millió 2 ezer forint bolti forgalom jutott, ez 13%-kal elmaradt az országos átlagtól.

1.3. Hajdú-Bihar vármegye munkaerőpiaci jellemzői 2022. I-XII. hónapjában az NFSZ adatai alapján³

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal járási hivatalainak (továbbiakban: járási hivatalok) regiszterében 18 739 fő álláskereső szerepelt 2022. év 1-12. hónapjának átlagában, amely az előző év 1-12. hónapjának átlagához képest 2 043 fővel, 9,8%-os csökkenést jelent.

Az álláskeresők között 2022. év 1-12. hónapjának átlagában⁴ **8 640 férfi** és **10 096 nő** szerepelt, arányuk 46,1%, illetve 53,9%. A rendszerben 2017. február hónapig kevesebb női regisztrált álláskereső szerepelt, mint férfi. Ugyanezen év márciusától azonban a nők 2,6%-10,7%-pont közötti értékkel haladták meg a férfi álláskeresők arányát, viszont az elmúlt 60 hónapban az álláskeresők között minden hónapban a női álláskeresők aránya 50% fölött volt. A tárgynegyedében a női álláskeresők aránya 7,9%-pont és 9,4%-pont közötti értékkel haladta meg a férfi álláskeresők arányát. A legnagyobb eltérés 2022. év október hónapban volt, akkor a női álláskeresők aránya 9,4%-ponttal volt magasabb a férfiak arányánál. A rendelkezésre álló adatokból kitűnik, hogy az előző évi időszak átlagához⁵ viszonyítva a női álláskeresők száma 9,7%-kal csökkent, míg a férfiak számának csökkenése 10%-os volt.

Az **iskolai végzettség** struktúráját tekintve 2022. év átlagában a legfeljebb 8 általános iskolai végzettségűek száma a vizsgált időszakban 8 307 fő volt, az álláskeresőkön belüli arányuk pedig 44,3%. Gimnáziumi végzettséggel 1 965 fő, felsőfokú végzettséggel 1 115 fő rendelkezett. Az előbbi csoport aránya a nyilvántartott álláskeresők között 10,5%, míg az utóbbiaké 6%. Az álláskeresőkön belüli megoszlás esetében a legfeljebb 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 2,1%-ponttal magasabb az előző év azonos időszakánál. A középfokú végzettségűek száma 2022. év átlagában 13,4%-ponttal csökkent, ami kihatott a gimnáziumot végzettekre is, mivel a számuk 20,5%-ponttal lett kevesebb, annak következtében, hogy létszámuk 509 fővel csökkent. A **felsőfokú** végzettségűek száma 402 fővel kevesebb, miközben az álláskeresőkön belüli arányuk 0,9%-ponttal csökkent a bázisidőszakhoz képest. A 2022. évi vizsgált időszak átlagában 1 115 fő felsőfokú végzettségű álláskereső szerepelt a nyilvántartásban, amely 10,8%-os csökkenésnek felelt meg a bázisidőszakhoz képest. A középfokú végzettséggel rendelkezők 51,6%-a szakiskolában vagy szakmunkásképzőben végzett, 27,3%-a szakközépiskolai és technikumi, 21,1%-a gimnáziumi végzettségű. Egy év alatt 462 fővel, 5,3%-kal csökkent az alapfokú végzettségű álláskeresők száma a nyilvántartásban.

³ Forrás: NFSZ adattárház

⁴ 2022. év 1-12. hónap = vizsgált időszak

⁵ 2021. év 1-12. hónap = bázisidőszak

Pénzbeli ellátásra 2022. év 1-12. hónapjában átlagosan 11 012 fő álláskereső volt jogosult, amely a nyilvántartott álláskeresők 58,8%-a. A bázisidőszakban az álláskeresők 54,8%-a, 11 384 fő kapott ellátást. A vizsgált időszak átlagában a pénzbeli ellátásban részesülők 41,8%-a foglalkoztatás helyettesítő támogatásban, 22,3%-a járadék típusú ellátásban, 35,7%-a segély típusú ellátásban és 0,2%-a rendszeres szociális segélyben részesült. Az álláskeresők 41,2%-a semmilyen pénzbeli támogatást nem kapott a vizsgált időszak átlagában.

A nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállalási korú népességhez⁶ viszonyítva 2022. év 1-12. hónapjának átlagában országosan 3,76%, míg Hajdú-Bihar vármegyében 5,4% volt. Az országban a megyék közül a mutató Győr-Moson-Sopron vármegyében a legalacsonyabb 1,05%-kal, míg 8,61%-kal Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyében a legmagasabb. Vármegyénkben a legalacsonyabb értékkel, 3,8%-kal a Debreceni Járási Hivatal rendelkezett. Emellett még három járási hivatalnál volt alacsonyabb a mutató értéke a vármegyei átlagnál. Hajdú-Bihar vármegyében a Nyíradonyi Járási Hivatalban 9,54%-kal a legmagasabb a nyilvántartott álláskeresők aránya a munkavállaló korú népességhez viszonyítva.

A relatív mutató arányának változása 2022. év 1-12. hónapjában az álláskereső létszámváltozásával összhangban kilenc járásban csökkenést mutat 2021. év 1-12. hónapjához képest. A Püspökladányi Járási Hivatalban 0,21%-pontos növekedés realizálódott a bázis időszakhoz képest, így a járásban, a tárgyidőszak átlagában 5,21% volt a mutató értéke. A relatív mutató aránya vármegyei szinten 0,54%-ponttal volt alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél. A legkisebb arányú csökkenés a 2021. évi bázisidőszakhoz képest 0,41%-ponttal a Derecskei Járási Hivatal területén jelentkezett, ahol a tárgyidőszak átlagában 6,09% volt a mutató értéke. A legmagasabb arányú csökkenés 1,02%-ponttal a Berettyóújfalui Járási Hivatal illetékességi területén volt tapasztalható, amelynek következtében a vizsgált időszak átlagában a járásban 7,71% volt a mutató értéke.

Hajdú-Bihar vármegyében az álláskeresők **korcsoport szerinti** összetételét vizsgálva a **25 évnél fiatalabbak** aránya az összes nyilvántartott álláskeresőn belül a bázis időszak átlagában 13,6%, míg a vizsgált időszak átlagában 11,4% volt. A 25 évnél fiatalabb álláskeresők 2022. év 1-12. hónap átlagában 24,5%-kal voltak kevesebben, mint egy évvel korábban. Számukban 693 fős csökkenés következett be, így 2022. év vizsgált időszakának átlagában 2 132 fő 25 év alatti álláskereső volt a járási hivatalok regiszterében. A vármegyében az **55 év és afeletti álláskeresők** 2022. év 1-12. havi átlagos létszáma 2,6%-os növekedést követően 6 711 fő volt. A célcsoport nyilvántartott álláskeresőkön belüli aránya 4,3%-pontos növekedést követően 35,8% volt, mivel a számuk 171 fővel növekedett a bázisidőszakhoz képest.

A vizsgált időszakban a vármegye álláskeresőinek döntő hányada (86%) **fizikai foglalkozású** volt, ami 16 113 fő állástalant jelentett, ez a szám 1 568 fővel, 8,9%-kal maradt alatta az előző évi adatoknak. A **szellemi foglalkozásúak** létszáma 2022. év 1-12.

⁶ Munkavállaló korú népesség fő - a KSH népszámlálási, ill. népesség nyilvántartási adatai az előző év január 1-i állapot szerint. (15-64 éves férfiak és 15-64 éves nők száma)

hónapjának átlagában 2 623 fő, ami a 2021. évi bázisidőszakától, 474 fős csökkenés következtében 15,3%-kal alacsonyabb.

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ CSOPORTOK

A **szakképzetlenek (nem iskolai végzettség szerinti besorolás)** Hajdú-Bihar vármegyei aránya az álláskeresők között 2022. év 1-12. hónapjának átlagában 31,5%, amely 0,9%-ponttal magasabb a bázisidőszaki értéknél. A vizsgált időszakban a szakképzetlenek vármegyei létszáma átlagosan 5 908 fő volt, ami 450 fős, azaz 7,1%-os csökkenést mutatott a bázisidőszakhoz képest. A szakképzetlen álláskeresők 55,8%-a nő, számuk 3 299 fő volt a vizsgált időszak átlagában, amely 5,2%-kal, 182 fővel kevesebb a bázisidőszaki létszámnál. A fizikai szakképzetlen álláskeresők aránya a szakképzetlenek között 95,8%, amely 0,7%-ponttal magasabb a 2021. év 1-12. havi aránynál. A szakképzetlenek 87,5%-a, 5 170 fő alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezett, amely 5,2%-kal alacsonyabb a bázisidőszaki aránynál. A középfokú szakképzetlen álláskeresők száma 722 fő volt a vizsgált időszak átlagában, amely a szakképzetlen álláskeresők 12,2%-ának felelt meg és 18,6%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki aránynál, annak következtében, hogy számuk 165 fővel csökkent. A középfokú szakképzetlenek közül 442 fő gimnáziumi végzettséggel rendelkezett 2022. év 1-12. hónap átlagában, amely a szakképzetlenek 7,5%-át jelentette. A vizsgált időszak átlagában 889 fő 25 év alatti szakképzetlen álláskeresőt tartottak nyilván a járási hivatalok, így a szakképzetlenek között az arányuk 16,7% volt, ami 3,1%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki aránynál. A 25 év alatti szakképzetlen álláskeresők 71,4%-ának, 706 főnek alapfokú iskolai végzettsége volt, valamint 16,9%, 167 fő rendelkezett gimnáziumi végzettséggel. Az 55 éves és idősebb korosztály aránya 34,6% volt a szakképzetlenek között, amely a vizsgált időszakban 2 045 főt jelentett, ez 1,3%-ponttal magasabb a 2021. év 1-12. havi arányánál. Az 55 év és afeletti szakképzetlen álláskeresők 18,8%-a, 385 fő nem rendelkezett általános iskolai végzettséggel, 75,5%-a, 1 543 fő csak általános iskolai végzettséggel bírt. A szakképzetlenek között a pályakezdő álláskeresők száma a vizsgált időszakban 658 fő volt, amely az egy évvel korábbi időszaknál 177 fővel kevesebb és a szakképzetlenek 11,1%-át jelentette, amely 2%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki aránynál. A szakképzetlen pályakezdő álláskeresők 93,1%-a, 612 fő a 25 év alatti korosztályhoz tartozott, közülük 383 fő rendelkezett általános iskolai végzettséggel, így arányuk 60,3% volt. Az éven túl nyilvántartásban lévők közül a szakképzetlen álláskeresők aránya a vizsgált időszakban 40,1% volt, ami 2,1%-ponttal magasabb a bázisidőszaki aránynál. Az éven túli szakképzetlenek száma 2022. év 1-12. hónapjának átlagában 2 369 fő volt, 1,9%-kal, 46 fővel kevesebb a bázisidőszaki aránynál. Az éven túli szakképzetlen álláskeresők között a 25 év alattiak aránya 9,2%, (219 fő), akik közül 145 főnek (66,2%) általános iskolai végzettsége volt, míg az 55 év és afelettiiek aránya 57% (1 351 fő), akik közül 1 012 fő (74,9%) általános iskolai végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszak átlagában. A szakképzetlen álláskeresők 59,4%-a, 3 512 fő kapott pénzbeli ellátást a vizsgált időszak átlagában, amely 2,9%-ponttal kisebb a bázisidőszaki aránynál. Az ellátásban részesülők 51,8%-a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesült. Az 5 908 fő szakképzetlen álláskereső közel egyötödét (17,7%) a Debreceni Járási Hivatalban tartották nyilván. További három járás esetében 10% feletti az arányuk (a Berettyóújfalui Járási Hivatalban 12,1%, a Derecskei Járási Hivatalban

12,9% és a Nyíradonyi Járási Hivatalban 12,9%), a többi járás esetében az arány nem haladta meg a 9,6%-ot.

A tárgyév alapul vett időszakában, a **25 éven aluli** korosztályba 2 132 fő álláskereső tartozott, az **55 éves és azon felüli** állástalanok száma 6 711 fő volt. Az előbbiek 11,4%-ot, az utóbbiak pedig 35,8%-ot képviseltek az álláskeresők között. Az előző év azonos időszakának átlagában a 25 év alattiak aránya 2,2%-ponttal volt alacsonyabb, míg az 55 év és afeletti álláskeresők aránya 4,3%-ponttal volt magasabb. A 25 év alattiak 53,6%-a nő, míg az idősebb korosztálynál a nők aránya 50,2% volt a vizsgált időszakban. A 25 év alattiak 88%-a fizikai foglalkozású, ami 1 876 főt jelentett a vizsgált időszakban, amely 2%-kal magasabb a bázisidőszak átlag létszámánál. Az 55 év és afeletti álláskeresők közül 6 014 fő tartozott a fizikai állományba, így arányuk az álláskeresők között 89,6%, amely 0,2%-ponttal magasabb az előző év 1-12. havi arányánál. A fiatalok 41,6%-a alapfokú, 56,1%-a középfokú és 2,3%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezett a vizsgált időszak átlagában. Az 55 év és afeletti álláskeresők 44,9%-a alapfokú, 51,4%-a középfokú és 3,7%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezett. A fiatalok közül 372 főnek gimnáziumi végzettsége volt, így arányuk 17,5%, míg az idősebb korosztályban a gimnáziumi végzettséggel rendelkezők aránya 7% volt, amely 468 főt jelentett. A 25 év alatti álláskeresők 59,2%-a, 1 262 fő pályakezdő, akik a vizsgált időszak átlagában 438 fővel voltak kevesebben a nyilvántartásban. A 12 hónapja folyamatosan nyilvántartott álláskeresők közül 2022. év 1-12. hónapjában átlagosan 401 fő volt 25 év alatti álláskereső, míg az 55 év és afeletti éven túli álláskeresők száma 4 281 fő volt. A vizsgált időszakban a 25 év alatti álláskeresők közül 630 fő részesült ellátásban, amely a nyilvántartott 25 év alattiaknak a 29,5%-át jelentette. Közülük 458 fő foglalkoztatás helyettesítő támogatásban és 171 fő álláskeresői járadékban részesült. Az 55 éves és azon felüli korosztály 82,8%-a, 5 554 fő részesült pénzbeli ellátásban a vizsgált időszak átlagában, akik közül 20,7% kapott foglalkoztatás helyettesítő támogatást. A járások közül a 25 év alatti álláskeresők a legnagyobb mértékben (22%-kal) a Debreceni Járási Hivatal regiszterében, míg a legkisebb mértékben (4,8%-kal) a Hajdúböszörményi Járási Hivatal nyilvántartásában találhatóak. Az idősebb – 55 év és afeletti – korosztály magas aránya (28,3%) az álláskeresők között leginkább a Debreceni Járási Hivatal ellátási területén jellemző. A Hajdúnánási Járási Hivatal területén 4,7%-kal a legkisebb az 55 év és afeletti álláskeresők aránya.

A **nők** száma a nyilvántartott álláskeresők között az elmúlt 60 hónapban magasabb a férfiak számánál. Ezen időszak alatt a nők aránya az álláskeresők között 51,4% és 55,4% között mozgott. A női fizikai álláskeresők száma a bázisidőszakhoz képest 8,5%-kal csökkent, így számuk a vizsgált időszakban 8 242 fő volt, ami azt jelenti, hogy az összes álláskereső között a női fizikai álláskeresők aránya 44%-ot tett ki. A női álláskeresők között 2022. év 1-12. hónap átlagában 3 297 főnek nem volt szakképzettsége, ami a bázisidőszakhoz képest 5,2%-os csökkenésnek felelt meg. A vizsgált időszakban a szakképzetlen álláskeresők között a női szakképzetlen álláskeresők aránya 55,9% volt, amely a bázisidőszakhoz képest 1,1%-kal magasabb. A tíz járás közül a Püspökladányi és Derecskei járásokban növekedett a szakképzetlen női álláskeresők száma, amely 8 fős, illetve 10 fős volt, így a tárgyidőszak átlagában 250 fő valamint 428 fő álláskereső volt a járások regiszterében. A Balmazújvárosi járásban stagnálás volt, így mindkét időszakban

294 fő női szakképzetlen álláskereső volt a járás regiszterében. A legnagyobb számú csökkenés 73 fővel a Debreceni járásban, míg a legkisebb számú, 5 fős csökkenés a Hajdúhadházi járásban realizálódott a vizsgált időszak átlagában a bázisidőszakhoz képest. Életkor szerint a nők aránya a 25 év alatti álláskeresők között 2021. év 1-12. hónapjához képest 1,4%-ponttal növekedett, amely a vizsgált időszakban 53,6%-ot jelentett. Az 55 év és afeletti korosztályban 49% felett vannak a női álláskeresők mindkét időszak átlagában, ami a bázisidőszakban 49,8%, míg a vizsgált időszakban 50,2% volt. Iskolai végzettség tekintetében az alapfokú végzettségű női álláskeresők aránya a vizsgált időszakban 55,2%-ot tett ki, amely 1,1%-ponttal magasabb a bázisidőszaki értéknél. A felsőfokú végzettségű álláskeresők között 63,4%-os a nők aránya, számuk 707 fő volt 2022. év 1-12. hónapjának átlagában. A pályakezdő álláskeresők közül a nők száma a vizsgált időszakban átlagosan 781 fő volt, arányuk 56,5%-ot tett ki és a számuk a bázisidőszakhoz képest 24,3%-ponttal csökkent. Mind a tíz járásban csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma a bázisidőszakhoz képest. A legnagyobb számban a Debreceni járásban 66 fővel, míg a legkisebb számban a Nyíradonyi járásban 7 fővel csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma 2022. év átlagában. Az egy éven túl nyilvántartásban lévő 4 074 fő női álláskereső aránya az álláskeresők között 56%, amely 0,4%-ponttal csökkent 2021. év 1-12. hónapjának átlagához képest. Az álláskereső nők 43,1%-a, 4 353 fő nem részesült pénzbeli ellátásban 2022. év 1-12. hónapjának átlagában. A vizsgált időszakban foglalkoztatás helyettesítő támogatást az ellátásban részesülő női álláskeresők 26,1%-a kapott. A belépők száma 2022. év 1-12. hónapjában átlagosan 2 312 fő volt, amelyből a nyilvántartásba belépők nők aránya 50,6%. Az új belépők között a nők száma 92 fő volt, amely 46,3%-ot jelent az álláskeresők között és 1,2%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél.

A tartósan, egy éven túl nyilvántartásban lévő álláskeresők létszámában 3,1%-os csökkenést állapíthatunk meg az egy évvel korábbi időszak átlagléttségéhez képest. A 7 275 fő tartósan állás nélküli személy az összes álláskeresőhöz viszonyítva 38,8%-os aránnyal szerepelt 2022. év 1-12. hónapjának átlagában, amely arány 2,7%-ponttal magasabb, mint 2021. év 1-12. hónapjának átlagában volt. A tíz járás közül hét járásban csökkent a tartós álláskeresők száma a bázisidőszakhoz képest (Berettyóújfalu, Debrecen, Derecske, Hajdúböszörmény, Hajdúhadház, Hajdúnánás és Püspökladány). Vármegyei szinten 235 fős csökkenés volt tapasztalható a vizsgált időszakban. Az éven túli álláskeresők 56%-a, 4 074 fő nő, amely 0,4%-ponttal alacsonyabb a bázisidőszaki értéknél. A vizsgált időszakban a tíz járás közül a női tartós álláskeresők száma négy járásban (Balmazújváros, Hajdúhadház, Hajdúszoboszló és Nyíradony) növekedett, míg a többi járásban csökkent, amely összességében 163 fős csökkenést eredményezett. A fizikai foglalkozású tartós álláskeresők 53,6%-a nő, számuk a vizsgált időszakban 3 393 fő volt, amely 151 fővel kevesebb a bázis időszaki adatnál. Az alapfokú végzettséggel rendelkező tartós álláskeresők létszáma a vizsgált időszakban 12 fővel növekedett, számuk 3 391 fő volt, így az álláskeresőkön belüli arányuk a vizsgált időszakban 46,6% volt, ami 1,6%-ponttal magasabb a bázis időszakinál. A középfokú végzettségű, éven túli álláskeresők száma 229 fővel mérséklődött 2021. év 1-12. hónapjához képest, így a csökkenés mértéke 6,1% volt. Ezen csoporton belül a nők száma 1 878 fő, arányuk a középfokú végzettségűek között 53%. A gimnáziumot végzettek száma 633 fő, amely 12,3%-kal kevesebb a bázisidőszakinál és közülük a nők száma 456 fő, így a csoporton belüli arányuk 72,1%, ami 1,6%-ponttal

alacsonyabb a bázis időszak arányánál. A felsőfokú végzettségű éven túli álláskeresők száma 18 fővel csökkent az előző év átlagához képest. Ezen a csoporton belül a nők aránya 59,8%, amely 1,5%-ponttal magasabb a bázisidőszak arányánál. A 25 év alatti tartós álláskeresők száma 401 fő volt, amely vármegyei szinten 117 fővel volt alacsonyabb a vizsgált időszakban. Az 55 éves és afeletti tartós álláskeresők száma kilenc járásban növekedést mutat, ami vármegyei szinten összességében 247 főt tesz ki, így 4 281 fő szerepelt a nyilvántartásban és közülük a nők száma 2 257 fő volt. A tartós álláskeresők 5%-a pályakezdő, létszámuk 362 fő volt, amelyből a nők száma 204 fő. A tartós álláskeresők 80,2%-a részesült pénzbeli ellátásban, ami 5 832 főt jelentett, akik közül a nők száma 3 143 fő volt. Az éven túli álláskeresők 32,6%-a, 2 369 fő nem rendelkezett szakképzettséggel a vizsgált időszakban, amely 45 fővel kevesebb a bázisidőszaki létszámnál. Ezen a csoporton belül a nők száma a vizsgált időszakban 1 395 fő volt, amely 421 fővel több a bázisidőszaki létszámnál.

A nyilvántartásban 2022. év 1-12. hónapjait alapul véve átlagosan 1 382 fő **pályakezdő** szerepelt, így a regisztrált álláskeresőkön belüli arányuk 7,4% volt, amely 1,5%-ponttal alacsonyabb az előző év 1-12. hónapjának átlagánál. A pályakezdő álláskeresők 56,5%-a, 781 fő nő volt, akik aránya 0,8%-ponttal magasabban alakult a vizsgált időszakban. A bázisidőszakhoz képest mind a tíz járási hivatal területén csökkent a női pályakezdő álláskeresők száma. A fizikai pályakezdők száma 346 fős csökkenést követően a vizsgált időszakban 1 185 fő volt, így a csökkenés aránya 22,6%-os. Alapfokú iskolai végzettséggel 577 fő pályakezdőt tartottak nyilván a járások, akik száma 167 fővel volt kevesebb a bázisidőszaknál. A középfokú végzettségűek száma 26%-os csökkenést követően 742 fő, közülük a nők száma 429 fő volt a vizsgált időszakban. Gimnáziumi végzettséggel 236 fő rendelkezett, ami 29,8%-kal kisebb a bázisidőszaknál. Csökkenés tapasztalható a felsőfokú végzettségű pályakezdő álláskeresők számát illetően is, arányuk a pályakezdők között 4,6%, mivel a vizsgált időszakban 63 fő volt a járások regiszterében, amelyből a nők száma 38 fő. A 25 év alatti pályakezdők száma a bázisidőszakhoz képest 438 fővel csökkent, így a vizsgált időszakban 1 262 fő tartozott e csoportba. A vizsgált időszak átlagában mind a tíz járásban csökkent a 25 év alatti pályakezdő álláskeresők száma. Csökkenés legnagyobb számban 91 fővel a Debreceni, legkisebb számban 13 fővel a Nyíradonyi járásban volt 2022. év 1-12. hónapjának átlagában. A fiatal pályakezdők 56,5%-a, 781 fő a női álláskeresők közé tartozott 2022. év 1-12. hónapjának átlagában. Az éven túli pályakezdők száma a vizsgált időszakban 90 fővel csökkent, így a számuk 362 fő volt, amelyből a nők száma 204 fő. A bázisidőszakhoz képest az éven túli pályakezdők száma mind a tíz járásban csökkent. Ellátásban a pályakezdők 23,7%-a részesült, akik mindannyian foglalkoztatás helyettesítő támogatást kaptak. Közülük a nők száma 189 fő, így vizsgált időszakban a női pályakezdő álláskeresők 24,3%-a részesült ellátásban. A szakképzetlen pályakezdők száma 659 fő volt a vizsgált időszakban, amely 176 fővel kevesebb a bázisidőszaki létszámnál, így arányuk a pályakezdők között 47,7%. A belépő pályakezdők száma a bázisidőszakhoz képest 40 fővel csökkent, míg az új belépők száma 21 fővel csökkent. Az új belépők 49,8%-a női álláskereső, akik aránya a bázisidőszakhoz 2,1%-kal növekedett. A legtöbb pályakezdő fiatal, átlagosan 287 főt a Debreceni Járási Hivatal ellátási területén tartottak nyilván, de emellett még jelentős, 140 fő feletti átlagok voltak a hajdúszoboszlói (142 fő) és a berettyóújfalui (203 fő) járások területén is. A vármegyében regisztrált pályakezdők 22,7%-

a a Debreceni Járási Hivatal regiszterében volt a tárgyév vizsgált időszakának átlagában, amely megegyezik az előző év azonos időszakának átlagával.

Hajdú-Bihar vármegyében 2022. év 1-12. hónap átlagában a **súlyosan hátrányos helyzetű álláskereső**⁷ között a **15-24 évesek** létszáma 2 132 fő. Közülük több mint egy éve folyamatosan nyilvántartott 401 fő, amelyből 168 fő már több mint két éve van a nyilvántartásban, amely 6 fővel több, mint egy évvel korábbi időszakban volt. A 15-24 évesek közül 887 fő rendelkezik alapfokú végzettséggel, akik közül 98 főnek még általános iskolai végzettsége sincs. Egy évvel korábbi időszakban 275 fővel több 15-24 éves álláskeresőnek volt alapfokú végzettsége, valamint 32 fővel többen voltak az általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők a nyilvántartásban. Az **alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők** száma a tárgyidőszakban átlagosan 8 307 fő volt, amelyből 7 116 főnek volt általános iskolai végzettsége, amely 434 fővel kevesebb a bázisidőszak átlagánál. Az alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezők közül 3 391 fő több mint egy éve volt nyilvántartva ez év 1-12. hónapjának átlagában, akik közül a két évnél régebben nyilvántartásban lévők száma 2 066 fő, amely 230 fővel több, mint ami az előző év azonos időszakának átlagában volt. Az **50 év feletti** álláskeresők száma 2022. év 1-12. hónapban átlagosan 8 523 fő, amely 58 fővel kevesebb, mint 2021. év 1-12. hónap átlagában volt. E csoportban az éven túli álláskeresők száma a tárgyidőszak átlagában 4 915 fő, amelyből a két évnél régebben nyilvántartásban lévők száma 3 285 fő, amely 425 fővel több, mint egy évvel korábbi időszakban volt. Az 50 év feletti álláskeresők között 3 965 fő rendelkezett alapfokú végzettséggel, amelyből 607 főnek nem volt általános iskolai végzettsége, amely 29 fővel több a 2021. év 1-12. havi adatnál. A **szakképzetlen** álláskeresők száma a tárgyidőszakban 5 902 fő volt, akik közül 988 fő volt 25 év alatti és a szakképzetlenek 451 fővel voltak kevesebben, mint az egy évvel korábbi időszak átlagában. A szakképzetlen álláskeresők közül 2 617 fő az 50 év feletti korosztályhoz tartozott, amely 1 fővel kevesebb a 2021. év 1-12. havi adatnál. A szakképzettséggel nem rendelkezők döntő többsége, 5 165 fő alapfokú végzettséggel rendelkezett 2022. év vizsgált időszakának átlagában, akik közül 1 010 főnek nem volt általános iskolai végzettsége. A bázis időszak átlagában 282 fővel több alapfokú végzettségű szakképzetlen álláskereső volt a nyilvántartásban. A vizsgált időszak átlagában 874 fő szakképzetlen álláskereső 7-12 hónapja volt a regisztrációban, amely 181 fővel alacsonyabb, mint egy évvel korábban volt. A tárgyidőszak átlagában 2 365 fő éven túli szakképzetlen álláskeresőt tartottak nyilván a járások, akik 46 fővel voltak kevesebben 2021. év 1-12. hónap átlagánál.

BELÉPÉSI - KILÉPÉSI FORGALOM

Hajdú-Bihar vármegyében a nyilvántartásba került álláskeresők száma 2022. év 1-12. hónapjában összesen meghaladta a 27 ezer főt, ami 1,2%-kal (331 fővel) kevesebb belépési esetet jelentett, mint 2021. év ugyanezen időszakában.

⁷ Súlyosan hátrányos helyzetű álláskereső: akik legalább 24 hónapja már a nyilvántartásban szerepelnek, vagy akik legalább egy éve regisztráltak és 15-24 év közöttiek, vagy alapfokú iskolai végzettségűek, vagy 50 év felettiek.

Az **új belépők** (az álláskereső nyilvántartásában eddig nem szerepelt személyek) száma 2022. év 1-12. hónapjában összesen 2 370 fő volt, amely 82 fővel volt kevesebb, mint egy évvel korábban. Az új belépők 2 370 fős létszáma az összes belépőn belül mintegy 8,5%-ot képviselt a vizsgált időszakban, ami 0,2%-ponttal alacsonyabb az egy évvel korábbi időszaki adatnál.

A **kilépők** összlétszáma 27 773 fő volt a vizsgált időszakban, amely a bázisidőszaki értékhez képest 3 237 fővel csökkent. Amíg a nyilvántartásba belépő álláskereső egy évvel korábbi zárónapi létszámához viszonyítva a belépők aránya 1,2%-os csökkenést jelentett, addig a nyilvántartásból kilépők aránya az egy évvel korábbihoz képest 10,4%-os csökkenést eredményezett.

MUNKAERŐIGÉNYEK ALAKULÁSA

A Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal járási hivatalainak foglalkoztatási osztályain 2022. év 1-12. hónapjában 56 892 álláshely állt rendelkezésre, ami 0,7%-kal kevesebb a bázisidőszaki adatnál. A támogatott álláshelyek száma a vizsgált időszakban 19 944 volt, amely 224 munkalehetőséggel kevesebbet jelentett, mint 2021. év 1-12. hónapjában. Ugyanakkor a nem támogatott 4 893 álláshely nagyobb arányú, 18,6%-os növekedést mutatott a bázisidőszakhoz képest.

A foglalkoztatók 2022. évben **újonnan összesen 24 840 üres álláshelyet** jelentettek be, amelynek 80,3%-ához igényelték támogatást. Az új munkaerőigény 27,7%-a a Debreceni Járási Hivatalban koncentrálódott. Összességében 2022. év 1-12. hónapjában 56 892 álláslehetőség állt rendelkezésre, amelynek 71%-át a Berettyóújfalui, a Debreceni, a Derecskei, a Hajdúböszörményi és a Nyíradonyi Járási Hivatal tartotta nyilván.

Az újonnan bejelentett **támogatott** álláshelyek száma 19 944 volt, amelyből 52,5%-ot a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás ágazatból igényelték. A legtöbb támogatott munkaerőigényt a Berettyóújfalui (16,8%), a Debreceni (19,5%) és a Püspökladányi (11,6%) járási hivatalok illetékességi területén jelezték a munkáltatók.

A tárgyév 1-12. hónapjában az újonnan bejelentett **nem támogatott** álláshelyek száma 4 893 főt érintett, amely az összes álláshely 19,7%-át jelentette. A legnagyobb (2 990 fős) nem támogatott munkaerő kereslettel a Debreceni Járási Hivatal rendelkezett. A tárgyidőszakban 200 fő feletti nem támogatott állásigényt a Püspökladányi (295 fő), a Hajdúszoboszlói (325 fő) és a Hajdúböszörményi (495 fő) járásokban jelentettek a munkáltatók. A többi járási hivatalban 190 alatt maradt a támogatás nélküli álláshely bejelentések száma. A vizsgált időszakban a legkevesebb nem támogatott állás igényt, 75-öt, a Hajdúhadházi Járási Hivatal ellátási területén működő cégek jelezték.

A vizsgált időszakban az újonnan bejelentett nem támogatott állások elsősorban a fegyveres szervek középfokú képesítést nem igénylő foglalkozásai (500 fő), az egyszerű ipari foglalkozású (485 fő), az egyéb egyszerű építőipari foglalkozású (377 fő), az egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású (166 fő), valamint a konyhai kisegítő (164 fő) munkakörökre vonatkoztak. Emellett 100 fő feletti igény érkezett még a szabó varró (124 fő), a szakács (122 fő), a rakodómunkás (116 fő), az intézménytakarító és kisegítő (109 fő), a tehergépkocsi-vezető, kamionsofőr (105 fő), valamint a bolti eladó

(101 fő) munkakörökre. A többi 221 szakmában 2 524 nem támogatott állásigény érkezett 2022. év 1-12. hónapjában

II. A felmérés menete

A Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) munkatársai idén is a 10 fő alatti, míg a foglalkoztatási osztályok kollégái az ettől nagyobb létszámú vállalkozásokat keresték fel.

Miután a prognózis felmérés már évek óta zajlik, kialakult egy törzsállomány, vagyis azon cégek köre, akik rendszeres résztvevői az adatfelvételnek. Ez képezte az alapját a mostani felmérésnek is. A négy évvel korábbi adatfelvételben résztvevőkhöz képest az idén is kevesebb munkáltatót kellett bevonni a felmérésbe. Ez évben 14 munkáltatóval többet vontak be a felmérésbe a járási kollegák az előző évhez képest, amely így is jócskán felülmúlta az elvárt mennyiséget. A versenyszféra munkáltatói közül a járási hivatalok foglalkoztatási osztályainak (járási hivatal) munkatársai 244 munkaadónál végezték el a kérdőíves felmérést, míg a GVI munkatársai további 120 vállalkozást kerestek fel, így összességében a megyében 364 gazdálkodó szervezet kérdőívei kerültek feldolgozásra.

A mintában szereplő cégek közül tavaly a 10-49 fő közötti létszámmal rendelkezők voltak a legtöbben, arányuk akkor elérte a 48%-ot, jelenleg 2,1%-kal kevesebben kerültek be a felmérésbe. Az ezt követő 9 fő és ennél kevesebb létszám kategóriába tartozók aránya 0,6%-kal nőtt 2021. évhez képest, mivel 6 céggel több, összesen 99 cég került bevonásra. Az 50-249 fő között foglalkoztatók hányada 2021. évben 22%-ot jelentett, viszont 2022. évben kisebb mértékű növekedés volt a bevontak számában, ami 0,3%-ot jelentett. A 250-999 fő közötti cégek száma 2022. évben 4 céggel bővült, így a felmérésben arányuk 1%-os növekedést eredményezett. Az 1000 fő feletti vállalatok közül az idei felmérés alkalmával egyel többet sikerült bevonni.

2.1. A részt vevő cégek létszámnagyság-kategóriák szerint (2021-2022.év)

Létszámnagyság-kategória	Cégek száma (db)	
	2021. év	2022. év
9 fő és ennél kevesebb	93	99
10-49 fő	168	167
50-249 fő	77	81
250-999 fő	11	15
1000 fő és felette	1	2
Összesen	350	364

A KSH 2021-re vonatkozó adatai szerint Hajdú-Bihar vármegyében 49 198 olyan regisztrált gazdasági szervezet volt, amelyeknek ismertek voltak a létszámadatai. Ezeket összehasonlítva a prognózisban szereplők adataival megállapítható, hogy összességében fél százalék alatt volt a felkeresett vállalkozások aránya, részleteiben viszont jelentősebb hányadban voltak jelen a nagyobb alkalmazotti létszámmal rendelkezők. A jelenlegi felmérésben a reprezentációs arány fél százalék felett alakult, így ez 0,7% volt.

2.2. Gazdálkodó szervezetek létszámnagyság-kategóriák szerint

Megnevezés	Létszámnagyság-kategória				Összesen
	1-9	10-49	50-249	250 felett	
Regisztrált gazdasági szervezetek*	46 931	1 837	364	66	49 198
Prognózisban részt vevők	99	167	81	17	364
Reprezentáció aránya (%)	0,2	9,1	22,3	25,8	0,7

* KSH, 2021. év (0 és ismeretlen létszámúak nélkül)

Hajdú-Bihar vármegyére is jellemző a mikro- és kisvállalkozások túlsúlya. A mintában – ahogy a táblázatból is látszik - főként a kisebb létszámú vállalkozások szerepelnek, reprezentációs szintjük viszont alatta maradt a nagyobb cégekénél.

A 2022. évi őszi prognózis felméréskor az alkalmazásban állók száma szeptember hónapban a KSH felmérése alapján meghaladta a 129 ezret (közfoglalkoztatottak nélkül), miközben a megkérdezett cégeknél a létszáma 22 496 fő volt, így az átlagos reprezentációs szint 17,4%-ot ért el, ami 1,7%-kal több mint egy évvel korábban volt.

2.3. A minta összetétele és ágazati reprezentációja (2022. szeptember)

A vármegyében meghatározó szerepe van a feldolgozóiparnak, ezt jelzi a foglalkoztatottak magas száma is. Megközelítőleg az alkalmazottak 38,9%-a ebben a gazdasági ágban kerül foglalkoztatásra. A mintában az ágazat túlreprezentáltsága figyelhető meg a KSH adataihoz képest. Másik jelentős súllyal bíró ágazat a kereskedelem, javítás, ahol a foglalkoztatottak 12,8%-a dolgozik, viszont kisebb reprezentációs arányt képviselnek a felmérésben szereplők a KSH arányához (13,5%) képest.

Gazdasági ág		Alkalmazásban állók*		Mintába került cégeknél alkalmazottak		Reprezentáció aránya (%)
		száma	aránya	száma	aránya	
		(fő)	(%)	(fő)	(%)	
A	Mezőgazdaság	7 274	5,6	2 362	10,5	32,5
C	Feldolgozóipar	26 013	20,2	8 741	38,9	33,6
D	Vill. energia-, gáz-, gőz-, víz	2 198	1,7	2036	9,1	92,6
F	Építőipar	9 331	7,2	860	3,8	9,2
G	Kereskedelem, javítás	17 379	13,5	2 885	12,8	16,6
H	Szállítás, raktározás	4 722	3,7	1 135	5,0	24,0
I	Szállás, vendéglátás	5 217	4,0	814	3,6	15,6
K	Pénzügyi tevékenység	197	0,2	4	0,0	2,0
L,M,N	Ingatlanügyletek	10 514	8,1	2 487	11,1	23,7
Egyéb ágak együtt		46 212	35,8	1 172	5,2	2,5
Mindösszesen		129 057	100,0	22 496	100,0	17,4

*/ Forrás: KSH intézményi adatok, 2022. I-III. negyedév

A külföldi befektetők körében - a felmérésben résztvevő cégek esetében - a térség nem tekinthető vonzó célpontnak. A megkérdezett és választ is adók 3,6%-a rendelkezik külföldi tulajdonnal. Az idetelepült cégeknél a külföldi részesedés aránya a többségnél döntő hányadú. A 13 vállalkozásból 3-nál 76% feletti a külföldi tulajdon mértéke. A 100%-ban külföldi

tulajdonú cégek száma 9, míg a jelenlegi felmérésben a 26-50% közötti külföldi tulajdonnal rendelkező cégek száma 1.

A megyénkben külföldi tulajdonossal rendelkező cégek elsődlegesen a feldolgozóiparban (10 vállalkozás) találhatók, arányuk 76,9% a pozitív választ adó cégek között. Három ágazatban is 7,7%-os a pozitív választ adó cégek száma, ezek a kereskedelem, gépjárműjavítás, a szálláshely-szolgáltatás, valamint az információ, kommunikáció ágazatokban tevékenykednek. A vállalkozások (6 cég) többsége 50-249 fő közötti dolgozói létszámmal működik. A külföldi tulajdonossal rendelkező vállalkozások több mint egyötöde (23,1%) a 10-49 főt, valamint közel egyharmada (30,8%) a 250-999 főt alkalmazók közül került ki. A 9 fő és ennél kevesebb létszám-kategóriába tartozó, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztatók között a jelenlegi felmérés alkalmával nem volt külföldi tulajdonnal rendelkező cég.

III. A foglalkoztatás alakulása a felmérésben résztvevőknél 2022. és 2023. években⁸

3.1. Létszámgazdálkodás 2022. évben

A munkaügyi szervezet számára a legfontosabb információkat a munkaadóktól kapott létszámgazdálkodással összefüggő adatok jelentik, megismerésük révén válik lehetővé ugyanis a munkaerőpiacon zajló változások megértése, nyomon követése, illetve előrejelzése. Éppen ezért a rövidtávú munkaerőpiaci prognózis állandó és központi elemét minden évben az e témára irányuló kérdések képezik.

A munkáltatók arról nyilatkoznak, hogyan alakul cégükben a foglalkoztatottak létszáma, terveznek-e létszámcsökkentést, illetve létszámfelvételt, milyen nagyságrendben, milyen munkakörökben.

A megkeresett gazdasági szervezetek **statisztikai állományi létszáma 2021. év végén 0,8%-kal volt magasabb, mint 2021. szeptember 1-jén.** A 2023. szeptember 1-jei létszám várhatóan 0,4%-kal lesz magasabb a 2022. szeptember 1-hez képest. 2023. év szeptemberére az 1000 fő és felette foglalkoztatókat kivéve a többi vállalati kategóriában létszámnövekedést jeleznek előre a választ adó munkáltatók. Az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál 160 fős csökkenéssel számolnak, ami akkor 2 655 fő foglalkoztatásának felel meg. A többi létszám-kategóriában 2023. év szeptemberére létszámnövekedéssel számolnak. A 250-999 főt foglalkoztató munkáltatók 0,2%-os növekedéssel számolnak 2023. év szeptember elsejére, itt 15 fős létszámnövekedés várható, amelynek következtében a foglalkoztatottak száma 4 575 fő lesz. Az 50-249 főt foglalkoztatók 1,4%-os növekedéssel, a 10-49 főt foglalkoztató cégek 2,1%-os növekedéssel számolnak, míg a 9 fő és ennél kevesebb főt foglalkoztatók nagyobb arányú, 4,2%-os létszámnövekedést prognosztizálnak 2023. év szeptemberére. A vizsgált időszakban (2022. év szeptember 1-jén) a 19 295 fő munkavállaló 85,8%-a teljes munkaidős foglalkoztatott volt, ami 2,8%-ponttal nagyobb, mint az előző év szeptember elsején. A nem teljes munkaidőben dolgozók létszáma 2021. év decemberében 3 223 fő volt, amelyhez képest

⁸ Forrás: A 2022. évi felmérés alapján készült adatbázis

a létszám 2022. szeptember elején 22 fővel volt kevesebb. Ugyanezen időpontokat figyelembe véve a határozott időre szóló munkaszerződéssel rendelkezők aránya 7,4%-kal csökkent (1 242 főről 1 156 főre).

A statisztikai állományi létszám összetétele (részmunkaidős foglalkoztatás és legfeljebb 60 órában foglalkoztatottak)

Létszámnagyság-kategória	2021. december 31-én		2022. szeptember 1-én		2023. szeptember 1-én	
	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott	Nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatott	Legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott
	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)
9 fő és ennél kevesebb	28	2	39	2	47	2
10-49 fő	350	71	356	78	350	76
50-249 fő	740	154	680	158	700	139
250-999 fő	633	23	651	20	653	21
1000 fő és felette	1 472	0	1 475	1	1 475	1
Összesen	3 223	250	3 201	259	3 225	239

A legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma 2021. év december 31-én 250 fő volt, amely 2022. év szeptemberére 9 fővel növekedett, ami 3,6%-os növekedésnek felelt meg. A megkérdezett munkáltatók a felméréskor úgy ítélték meg, hogy 2023. év szeptemberére nagyobb mértékű (7,7%-os) csökkenés várható a 2022. év szeptemberi létszámhoz képest, a legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak körében.

Hajdú-Bihar vármegyében 2021. év december 31-én 275 főt kölcsönöztek a munkáltatók, 2022. év szeptemberére 34 fővel többet, így a növekedés 12,4%-ra tehető. Ugyanakkor 2023. év szeptemberére több (+5 fő) kölcsönvett munkaerővel számolnak a választ adó munkáltatók. A kölcsönvett munkaerővel vállalati méret szerint az 50-249 főt, illetve a 250-999 főt foglalkoztatók számolnak. Az ez évi felmérés alkalmával más létszám-kategóriában inkább nem jellemző ez a foglalkoztatási mód. A 2022. szeptember 1-jén kölcsönzött 309 fő munkaerő 72,5%-a a feldolgozóiparban dolgozott. Ezen belül 21,4% villamos berendezés gyártása ágazatban, a 20,7% a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása, valamint 20,1%-a az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása ágazatban dolgozott. A feldolgozóiparon kívül a kölcsönvett munkavállalók 18,1%-a a kereskedelem, gépjárműjavítás és 45%-a a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatban dolgozott 2022. év szeptember 1-jén.

A statisztikai állományi létszámon belül 2022. szeptember 1-jén az alkalmazottak 73,3%-a fizikai, 26,7%-a szellemi foglalkozású munkakört töltött be. Érdekeséggé válhat, hogy az előrejelzés alapján 2023. szeptember 1-jére is hasonló (73,6%, illetve 26,5%) arányokat prognosztizáltak a választ adók, annak ellenére, hogy akkor 124 fővel több lehet majd az állományi létszám.

A megkérdezettek statisztikai állományi létszámát gazdasági áganként vizsgálva megállapítható, hogy 2022. évben összességében 0,8%-os csökkenés volt tapasztalható 2021. évhez képest, ami összességében 186 fős volt. Az előbbi időszakban a legnagyobb létszámcsökkenés 192 fővel a feldolgozóiparban volt, ugyanakkor a legnagyobb számú 54 fős létszámnövekedés az építőiparban realizálódott. A 2022. év szeptemberi létszámokhoz képest

2023. év szeptemberére összességében növekedés várható, amelynek mértéke 0,4%-os és 83 fővel több foglalkoztatottat jelent. Ezen időszakban inkább a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatra, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatra jellemző a leépítés (160 fővel, illetve 49 fővel), míg a feldolgozóiparban 117 fős növekedés várható.

Az előrejelzések szerint 2023. évben 2021. év decemberéhez képest 162 fős csökkenéssel számol a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatban működő és választ adó 4 cég, valamint 154 fős csökkenést prognosztizál az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatból választ adó 19 cég. A feldolgozó iparban összességében 75 fős csökkenést prognosztizálnak, amelyből 217 fős csökkenéssel számol a villamos berendezés gyártása ágban tevékenykedő három választ adó cég, így 2023. év szeptemberére 624 fő foglalkoztatása valósulhat meg. Viszont többek közt a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása, valamint az egyéb feldolgozóipari; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása ágakban, sorrendben 53 fős, 50 fős, valamint 44 fős növekedéssel számolnak a választ adó munkáltatók. Az ágazatok közül 50 főnél nagyobb létszámnövekedést várnak 2023. év szeptemberére az egyéb szolgáltatásban, az építőiparban, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatokban, sorrendben 52 fős, 60 fős, 93 fős, valamint 98 fős növekedést. Az ágazatokban összességében 0,5%-os, 103 fős csökkenés valósulhat meg, így a statisztikai létszám az előrejelzések szerint 22 579 fő lehet.

A 2022. évi létszámmozgások

Gazdasági ág	Létszámkiármás	Létszámfelvét el	Egyenleg
	fő		
Kereskedelem, gépjárműjavítás	37	110	73
Építőipar	7	41	34
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	16	35	19
Egyéb szolgáltatás	12	29	17
Információ, kommunikáció	0	10	10
Művészet, szórakozás, szabad idő	0	6	6
Szállítás, raktározás	27	31	4
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérsítés	2	3	1
Bányászat	0	0	0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0	0	0
Ingatlanügyletek	0	0	0
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0	0
Oktatás	0	0	0
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	9	8	-1
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	2	0	-2
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	27	21	-6
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	54	43	-11
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	70	28	-42
Feldolgozóipar	355	137	-218
Összesen	618	502	-116

Forrás: 2022. évi felmérés adatbázisa

A létszámváltoztatást tervező cégeknél az év folyamán lezajlott létszámfelvételeknél 502 fő érintett, nagyobb részben az 50-249 fő közötti alkalmazottal működő munkáltatóknál. A magasabb létszámcsökkenés szintén az 50-249 főt foglalkoztató munkáltatói körhöz köthető, összességében 618 fő munkaviszonya szűnt meg 2022. évben.

3.2. Munkaerő-kereslet 2022. év végéig

A létszámmozgást tervező és a várható létszámváltozást is megadó cégek száma 348 db volt, akiknek az 67%-a létszámmozgást tervezett 2022. évre. Létszámcsökkenést 197 cég, míg létszámfelvételt 214 cég tervezett. A kiáramlást és felvételt is tervező munkáltatók a válaszadók 51,1%-át tették, ami 178 céget jelentett. Létszámmozgás a 10-49 főt és az 50-249 főt foglalkoztató cégekre volt jellemző a 2022. évi felméréskor.

A cégek 3 495 fő létszámkiáramlással és 3 381 fő létszámfelvétellel számoltak 2022. évre, így az egyenleg -114 fő az év végéig, ami 0,6%-os csökkenésnek felel meg. Jelentős létszámkiáramlást 1 607 fővel az 50-249 főt foglalkoztató cégek terveztek, ugyanakkor a létszámfelvétel is ezen cégeknél a legmagasabb 1 463 fővel, így a létszámmozgás egyenlege -144 fő.

A feldolgozóipar továbbra is az első helyen áll a létszámmozgást tekintve, ahol 59 cég létszámkiáramlással, míg 60 cég létszámfelvétellel számolt, 54 cég kiáramlást és felvételt is tervezett 2022. év végéig, így a kiáramlást és felvételt is tervezők aránya 30,3%. Létszámkiáramlással és létszámfelvétellel 10% felett a kereskedelem, gépjárműjavítás (kiáramlás 18,3%, felvétel 21,5%) és a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (kiáramlás 12,7%, felvétel 12,6%) területén működő cégek számoltak.

A 2022. évre tervezett létszámmozgás létszámvonzata vizsgálatokor megállapítható, hogy a feldolgozóiparon belül négy ágban negatív az egyenleg, ami összességében -317 főt jelent. Három ágban nem várnak létszámmozgást. A többi 6 ágban pozitív az egyenleg, ami +101 főt jelent, így összességében a feldolgozóiparban -216 fő az egyenleg. Az ágazatok közül ötben negatív egyenleg van, míg nyolc ágazatban pozitív az egyenleg, valamint 5 ágazatban stagnálás van. Az öt negatív egyenlegű ágazat közül -10 fő feletti az egyenleg az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (-42 fő), valamint a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (-11 fő) ágazatokban. A többi nyolc pozitív létszámmozgás egyenlegű ágazat közül +30 fő feletti az egyenleg az építőipar (+34 fő), valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás (+73 fő) területén.

A 2023. évben várható létszámmozgások

A 2023. évi létszámmozgások egyenlege várhatóan pozitív lesz (+276 fő) – hasonlóan a 2021. évi felmérés kori előrejelzéshez (+412 fő) –, ami várhatóan 0,67-a lesz az egy évvel korábbi értéknek.

Általános megállapítás, illetve sok éves tapasztalat, hogy a munkaerőpiacon a szakképzettséggel rendelkező munkavállalók vannak kedvezőbb helyzetben. Egyrészt nagyobb az elhelyezkedési esélyük, másrészt szakmai tudásuk birtokában kedvezőbb pozíciókat tölthetnek be, mint szakképzetlen társaik.

Gazdasági ág	Létszámkiármás	Létszámfelvétel	Egyenleg
	fő		
Feldolgozóipar	12	120	108
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	3	56	53
Kereskedelem, gépjárműjavítás	14	53	39
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	0	36	36
Egyéb szolgáltatás	1	28	27
Építőipar	10	27	17
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	0	7	7
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	27	32	5
Szállítás, raktározás	16	20	4
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmérsítés	0	3	3
Bányászat	0	0	0
Információ, kommunikáció	0	0	0
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	0	0	0
Ingatlanügyletek	0	0	0
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0	0	0
Oktatás	0	0	0
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	0	0	0
Művészet, szórakozás, szabad idő	2	0	-2
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	37	16	-21
Összesen	122	398	276

Forrás: 2022. évi felmérés adatbázisa

A jelen felmérésben résztvevő munkáltatók úgy nyilatkoztak, hogy a **szakképzett fizikai munkások** létszámában **2023-ban várható 405 fő (32,3%-os) csökkenést ellensúlyozza a szakképzett fizikai foglalkoztatottak felvétele (561 fő)**. Munkaviszonyuk megszűnésére elsősorban az 50-249 főt és a 250-999 főt foglalkoztató cégeknél dolgozók számíthatnak. A 405 fős csökkenést összesen 50 választ adó munkáltató jelezte. A csökkentésben érintett munkavállalók közül a legtöbbször a feldolgozóiparban (112 fő), azon belül a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása (61 fő) területén szűnik meg a munkaviszonya. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén 73 fő, a szállítás, raktározás területén szintén 52 fő, az egyéb szolgáltatás területén 41 fő, a kereskedelem, gépjárműjavítás területén 40 fő, valamint a mezőgazdaságban 39 fő munkaviszonya szűnik meg. Ugyanakkor 561 fő szakképzett fizikai foglalkozású munkavállaló felvételére kerül sor, amelyből 181 fővel a feldolgozóiparban lehet számolni, azon belül a legmagasabb létszámot, 57 főt a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása területén működő munkáltatók kívánják alkalmazni. Az egyéb szolgáltatás ágazatban 83 fő, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban 77 fő, a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 61 fő, a szállítás, raktározás ágazatban 51 fő, valamint a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat területén 45 fő szakképzett fizikai munkás felvételét tervezik.

Az **elbocsátásra kerülő szakképzettséggel nem rendelkezők az összes fizikai alkalmazott 58,1%-át (728 fő) teszik ki**, de ettől 67 fővel több munkavállaló – várhatóan 795 fő – bízhat abban, hogy 2023-ban sikerül elhelyezkednie. A legtöbb szakképzetlen munkavállalót, 152 főt a feldolgozóiparban ezen belül 72 főt az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területén, valamint 49 főt a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása területén működő cégek bocsátják el. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban 264 fő, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás tevékenység ágazatban 134 fő, az egyéb szolgáltatás ágazatban 51 fő, a mezőgazdaság, erdőgazdaság, halászat iparágakban 44 fő, valamint a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 40 fő szakképzetlen fizikai

foglalkoztatott leépítését prognosztizálják a választ adó munkáltatók 2023. évben. A felvételnél a legtöbb esetben szintén ezeknél a cégcsoportoknál várható a legtöbb új felvétel, tehát a feldolgozóiparban (190 fő), ezen belül az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása területén (62 fő), valamint a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása (63 fő). Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység területén 2348 fő szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén 200 fő, a kereskedelem, gépjárműjavítás területén 49 fő és az egyéb szolgáltatás területén 41 fő szakképzetlen fizikai munkás felvételét tervezik a megkérdezett munkáltatók.

A *szellemi foglalkozásúakat* sokkal kisebb mértékben érintik az egyes létszámmozgások, ezt természetesen nagymértékben befolyásolja egy-egy vállalkozás tevékenységi köre, munkavállalóinak összetétele is. A cégek közül 6,4%-nál (18 cég) merült fel annak a lehetősége, hogy szellemi munkakört betöltő munkatársuktól megválnak, miközben 33-nál ennek pont az ellenkezőjéről születhet döntés. Várhatóan 88 fő alap- vagy középfokú szellemi végzettségű munkájára nem tartanak igényt, ugyanakkor 102 fő felvételét tervezik, elsősorban a feldolgozóiparban (24 fő), valamint az egyéb szolgáltatásban foglalkozók köréből (21 fő). A munkaerőpiaci esélyük a felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek nagyobb, mert közülük kevesebbet (31 főt) küldenek el munkahelyéről, ami az összes leépítésre kerülő munkavállalónak az 2,5%-a. Az új munkakörök elnyerésére ugyanakkor 7,3%-nak lesz esélye, így a 114 fő felsőfokú végzettségű nagyobb eséllyel indul, mint az alacsonyabb képzettségűek.

3.3. Tartósan betöltetlen álláshelyek, a létszámváltozással leginkább érintett foglalkozások

A korábbi években, amikor a gazdasági válság hatása még érezhetőbb volt, jó néhány cég a termelésének visszafogására kényszerült és ebből adódóan több-kevesebb munkavállalójától meg kellett válnia. Ezzel szemben a 2020. évet megelőző időszakban a szakképzett munkaerő elvándorlása jelentette a nagyobb problémát. Mindezek hatására egyre többször adódott/adódhatott olyan terület, ahol átmeneti vagy tartós munkaerőigény/hiány jelentkezett, a különbség legfeljebb annyi volt, hogy a 2020. év előtti pár évben ez egyre nagyobb létszámot jelentett, mint a megelőző években.

A 2020. évi tendenciák ismét rosszabbra fordultak, mivel a koronavírus térnyerése révén egyre több vállalkozás került nehéz helyzetbe, amikor is sok munkavállalótól kellett megválnia, vagy csökkentett munkaidőben foglalkoztatnia a vészhelyzeti intézkedések miatt (a munkahelyek nem nyithattak ki, kereslethiány keletkezett az általuk nyújtott szolgáltatások, vagy éppen az előállított termékeik iránt, stb.).

Az elmúlt évben a koronavírus visszaszorulása után az Orosz-Ukrán háború kitörése következtében a vállalkozások számos nehézséggel küzdenek, amelyek közül kiemelkednek az energia árak növekedése, az alapanyagok beszerzésének nehézsége, készlethiány és az árak növekedése miatt, a megrendelések hiánya, forráshiány, a magas infláció, a megfelelő, szakképzett szakemberek hiánya. Kevesebb a megrendelések száma, az üzletek bezárásra kényszerülnek, az árukészlet csökkenése az ársapkás termékeknél, beszerzési nehézségek, az

infláció miatti forgalomcsökkenés, az új szolgáltatás bevezetésére, a célcsoport bővítésére, a mostani környezetben nincs tervezhetőség.

Hajdú-Bihar vármegyében összességében egyfajta kettősség figyelhető meg: egyrészt megállapítható, hogy a kis- és mikro vállalkozások küzdenek nehézségekkel, van, aki leépítést is tervez vagy akár már végre is hajtott. Ellenben a munkaerőpiacon még mindig vannak olyan foglalkoztatók, akik munkaerőhiánnyal küzdenek, az elhelyezkedni szándékozó munkaerőt a piac még fel tudja venni. Emellett az építőipar felől sem érzékelhető beáramlás még a regisztráció irányába, sőt, a nagyberuházások építési munkálataihoz szükséges megfelelő munkaerő megtalálása és közvetítése komoly feladatot jelent a főosztály és a járási hivatalok foglalkoztatási osztályai számára.

Az álláshelyek számát illetően a 2014. évi felméréskor csak a cégek 11%-ának voltak létszámproblémái. A 2015. évi felmérés alkalmával a megkérdezett 70 cégnél 38 munkakört nem tudtak hosszabb ideje betölteni, akkor a hiányzó foglalkoztatottak száma 555 fő volt. A 2016. évi felmérés alkalmával 128 munkáltató jelezte, hogy 867 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2017. évi adatfelvételkor 134 cég jelezte, hogy 665 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2018. évi felmérés alkalmával már 213 cég jelezte, hogy 699 tartósan betöltetlen álláshellyel rendelkezik. A 2019. évi felméréskor valamelyest mérséklődött a tartósan betöltetlen álláshelyek száma, mivel 172 cégnél 617 fő hiányzott tartósan a munkavégzésből. A 2020. évi felmérés alkalmával ismét visszaesés realizálódott a kialakult vészhelyzet miatt, mivel 77 cégnél a tartósan betöltetlen álláshelyek száma 351 volt. A 2021. évi felmérés alkalmával még mindig visszaesés volt az elhúzódó vészhelyzeti körülmények hatására, mivel 86 cégnél 453 volt a tartósan betöltetlen álláshelyek száma. A 2022. évi felmérés alkalmával még nem realizálódtak az évközi kedvezőtlen hatások, valamint a választ adó munkáltatóknál sem jelentkeztek még a gazdasági problémák, amelynek következtében csak 59 munkáltató jelzett tartósan betöltetlen álláshelyet, amelynek száma 307 volt. A 2014. évi aránylag „kedvező” helyzet minden bizonnyal még a korábbi gazdasági válság hatásaként visszaesett keresletnek, a beszűkült pénzügyi lehetőségeknek és az ennek következtében visszafogott termelésnek volt köszönhető. A korábbi – a válság éveit megelőző – évek felmérései alkalmával ugyanis előfordult, hogy egyes munkakörökre külön-külön is 100-200 fős igénye jelentkezett egy-egy vállalkozásnak. A korábbi igénynövekedés okaként a jobb munkalehetőség miatt elvándorolt munkavállalók pótlása játszott szerepet, a betöltetlen állásokra egyre nehezebb volt megfelelő végzettségű munkavállalót találni. A 2021. évi visszaesést a koronavírus járvány okozta, amely jelentősen visszafogta a gazdaságot. A 2021. év végi fokozatos nyitás után egyes területeken jelentkező visszaesésben a munkaerőhiány is közrejátszott, mivel a munkavállalók jelentős része más, „megbízhatóbb” ágazatokban helyezkedett el.

Tartósan betöltetlen álláshelyet jelen felmérésben a cégek 16,4%-a jelzett, az előző évi felméréskor ez az arány 24,7% volt. A vállalatok létszámnagysága szerint a tartósan betöltetlen álláshely legnagyobb arányban 46,4%-kal, (129 fővel) az 50-249 főt foglalkoztató cégeknél jelentkezett. Őket követik 21,6%-kal, (60 fővel) a 10-49 főt foglalkoztatók. A 2021. évi felmérés több mint 17%-os arányához képest a 250-999 főt foglalkoztatóknál minimális csökkenés figyelhető meg, mivel a 2022. évi felmérés alkalmával már csak 16,5% volt a tartósan betöltetlen álláshelyek száma, amely ekkor 46 főt érintett. A tartósan hiányzó

foglalkoztatottak legkisebb arányban, 5,8%-kal a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztató cégeknél figyelhetők meg.

FEOR	Foglalkozás megnevezése	Tartósan betöltetlen álláshelyekkel rendelkező cégek száma	Tartósan betöltetlen álláshelyek (hiányzó foglalkoztatottak) száma
		(db)	(fő)
8418	Autóbuszvezető	1	15
7343	Elektromoshálózat-szerelő, -javító	1	10
7323	Forgácsoló	7	9
8415	Trolibuszvezető	1	8
7325	Hegesztő, lángvágó	5	7
5113	Bolti eladó	3	5
9310	Egyszerű ipari foglalkozású	5	4
7511	Kőműves	4	3
7534	Burkoló	1	3
6121	Szarvasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	2	2
7111	Húsfeldolgozó	2	2
7321	Lakatos	6	2
7341	Villamos gépek és készülékek műszerése, javítója	1	2
8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	2
8152	Fémegmunkáló, felületkezelő gép kezelője	1	2
8413	Villamosvezető	1	2
9235	Gyorséttermi eladó	1	2
9329	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	2	2

A 2022. évi adatok szerint a vállalkozások összességében 55 huzamosabb ideje be nem töltött munkakört jelöltek meg, az előző évben végzett prognózis adataihoz képest ez 12-vel kevesebb. Ahogy a korábbi évben, most sem jellemző az egy-egy munkakörre beadott nagyszámú igény. A 2016. évi felmérés kivétel volt ez alól, mivel akkor az egyszerű ipari foglalkozású munkakör, amelyre 12 cég 254 szakembert keresett. A 2017. évi felméréskor a kézi csomagoló foglalkozásra 2 cég keresett összesen 70 munkavállalót. A 2018. évi felmérés alkalmával 11 munkáltató keresett 49 fő egyszerű ipari foglalkozású munkavállalót. A 2019. évi felmérés alkalmával 1 cég keresett 40 autóbuszvezetőt, valamint 4 cég szintén 40 fő intézménytakarítót, kisegítőt. A 2020. évi felméréskor 1 cég keresett 30 fő ruházati gépkezelőt és gyártósor melletti dolgozót, valamint 5 cég szintén 30 főt keresett intézménytakarító és kisegítő munkakörbe. A 2021. évi felméréskor 6 cég 15 fő épületvillamossági szerelő, villanyszerelőt keresett. A jelenlegi (2022. évi) felméréskor 1 cég 15 fő autóbuszvezetőt, valamint szintén 1 cég 10 fő elektromoshálózat-szerelőt, -javítót keresett. A fenti táblázat azokat a foglalkozásokat tartalmazza, amelyekben a hiányzó foglalkoztatottak száma 2 vagy annál több.

A **létszámcsökkentésben leginkább érintett foglalkozások** körében végzett felmérésben 53 foglalkozás volt kimondottan romló pozíciójú, amelyeket 102 munkáltató jelölt meg és 980 fő munkavállaló létszámcsökkentésére vonatkozott. A 2021. évi felméréskor a megkérdezett munkáltatók 3 foglalkozás esetében, egy foglalkozáson belül 100 fő vagy a feletti létszámcsökkentést terveznek. Hat szakmában 20-88 fő közötti csökkentést 18 munkáltató tervez.

A **létszámnövelés által leginkább érintett munkakörökből**, az ún. keresett foglalkozások közül százaz nagyságrendű létszámot most négy munkakörben lehet találni, ahol 18 munkáltató 589 munkavállalót keres. Husz cégnél a bővítendő létszám 30-76 fő között mozog, ők összesen 167 fő felvételét tervezik. A felmérésben résztvevők közül 20-30 fő közötti létszámbővítésre 26 cég készül, összesen 159 fő felvételével.

FEOR	Foglalkozás megnevezése	Létszámnövelést tervező cégek száma (db)	A foglalkoztatottak számának várható növekedése az adott munkakörben (fő)	FEOR	Foglalkozás megnevezése	Létszámcsökkenést tervező cégek száma (db)	A foglalkoztatottak számának várható csökkenése az adott munkakörben (fő)
9239	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	6	181	9239	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	4	175
9235	Gyorséttermi eladó	1	175	9112	Intézményi takarító és kisegítő	10	156
9112	Intézményi takarító és kisegítő	9	133	9235	Gyorséttermi eladó	1	125
8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	2	100	8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	2	88
9310	Egyszerű ipari foglalkozású	10	76	9310	Egyszerű ipari foglalkozású	6	56
6121	Szanasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	6	31	5254	Vagyonőr, testőr	1	35
2159	Egyéb adatbázis- és hálózati elemző, üzemeltető	3	30	6121	Szanasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	6	30
5254	Vagyonőr, testőr	1	30	6211	Erdészeti foglalkozású	1	29
8417	Tehergépkocsi-vezető, kamionszofőr	8	29	9223	Rakodómunkás	2	20
8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	25	9225	Kézi csomagoló	3	17
7325	Hegesztő, lángvágó	5	23	9329	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	6	15
9329	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	6	22	7232	Nyomdász, nyomdai gépmester	2	14
7111	Húsfeldolgozó	3	20	7111	Húsfeldolgozó	2	13
8418	Autóbuszvezető	1	20	8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	12
9223	Rakodómunkás	2	20	4212	Szerencsejáték-szervező	3	11
7343	Elektromos hálózati szerelő, javító	1	18	9119	Egyéb takarító és kisegítő	2	11
7321	Lakatos	7	16	5117	Bolti pénztáros, jegypénztáros	1	10
6122	Baromfitartó és -tenyésztő	3	15	5299	Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	1	10
8413	Villamosvezető	1	15	7113	Téjfeldolgozó, tejtermékgyártó	1	10
9225	Kézi csomagoló	2	15	7324	Fémcsiszoló, köszörős, szerszámköszörős	1	10
7232	Nyomdász, nyomdai gépmester	2	14	7341	Villamos gépek és készülékek műszerésze, javítója	1	10
9119	Egyéb takarító és kisegítő	2	14	9238	Parkolóőr	1	10
4212	Szerencsejáték-szervező	3	10				
5117	Bolti pénztáros, jegypénztáros	1	10				
5299	Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	1	10				
7113	Téjfeldolgozó, tejtermékgyártó	1	10				
7324	Fémcsiszoló, köszörős, szerszámköszörős	1	10				
7341	Villamos gépek és készülékek műszerésze, javítója	1	10				
8425	Targoncavezető	1	10				
9238	Parkolóőr	1	10				

A **változó pozíciójú szakmák, munkakörök** egyaránt érintettek a létszámnövelésben és a létszámcsökkenésben is. Ezek a munkakörök általában valamilyen idény-, vagy szezonális munkához kapcsolódnak, vagyis az adott munka befejezésekor a munkáltatók megválnak munkavállalóiktól. Ezek lehetnek különböző kereskedelmi jellegű foglalkozások, mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, élelmiszeripari foglalkozások, de ide tartoznak az építőiparhoz kapcsolódó szakképzetlen vagy szakképzettséget igénylő munkakörök is. Előfordulhat, hogy egy adott tevékenységet végző cég valamilyen okból korlátozza vagy teljesen megszünteti tevékenységét a vármegyében, emiatt kénytelen megválni dolgozóitól. Ugyanakkor, szintén a vármegyében, de annak másik településén ugyanolyan tevékenységet kezd el egy másik munkáltató, ezért szüksége van megfelelő szakképzettségű munkavállalóra.

A fenti táblázatban kiemelték közül az alábbi szakmák kerültek be a változó pozíciójú munkakörök közé:

FEOR	Foglalkozás megnevezése	Létszámnövelést tervező cégek száma (db)	A foglalkoztatottak számának várható növekedése az adott munkakörben (fő)	Létszámcsökkenést tervező cégek száma (db)	A foglalkoztatottak számának várható csökkenése az adott munkakörben (fő)
4212	Szerencsejáték-szervező	3	10	3	11
5117	Bolti pénztáros, jegypénztáros	1	10	1	10
5254	Vagyonőr, testőr	1	30	1	35
5299	Egyéb, máshova nem sorolható szolgáltatási foglalkozású	1	10	1	10
6121	Szanasmarha-, ló-, sertés-, juhtartó és -tenyésztő	6	31	6	30
7111	Húsfeldolgozó	3	20	2	13
7113	Téjfeldolgozó, tejtermékgyártó	1	10	1	10
7232	Nyomdász, nyomdai gépmester	2	14	2	14
7324	Fémcsiszoló, köszörős, szerszámköszörős	1	10	1	10
7341	Villamos gépek és készülékek műszerésze, javítója	1	10	1	10
8135	Műanyagtermék-gyártó gép kezelője	2	100	2	88
8151	Fémfeldolgozó gép kezelője	1	25	1	12
9112	Intézményi takarító és kisegítő	9	133	10	156
9119	Egyéb takarító és kisegítő	2	14	2	11
9223	Rakodómunkás	2	20	2	20
9225	Kézi csomagoló	2	15	3	17
9235	Gyorséttermi eladó	1	175	1	125
9238	Parkolóőr	1	10	1	10
9239	Egyéb, máshova nem sorolható egyszerű szolgáltatási és szállítási foglalkozású	6	181	4	175
9310	Egyszerű ipari foglalkozású	10	76	6	56
9329	Egyéb egyszerű építőipari foglalkozású	6	22	6	15

Összevetve a különböző irányú létszámmozgásokban leginkább érintett foglalkozások állományát, a mérleg nyelve a növekedés felé billen, vagyis a munkáltatók által kiemelt munkakörökben inkább létszámnövekedés, mint csökkenés várható.

3.4. Atipikus foglalkoztatás

Az atipikus foglalkoztatás továbbra sem tölt be jelentős szerepet a hazai munkáltatók körében, annak ellenére sem, hogy lényegesen olcsóbb – általában véve is, de különböző támogatásokkal még inkább –, rugalmasabb, hatékonyabb és egyszerűbb, mint a hagyományos munkaviszony.

A prognózis néhány kérdés erejéig kiterjedt annak felmérésére, hogy a munkáltatók mennyire alkalmazzák vármegyénkben (a teljesség igénye nélkül) az egyes atipikus foglalkoztatási formákat.

Nem teljes munkaidőben, illetve részmunkaidőben, legfeljebb havi 60 órában történő foglalkoztatás

A korábbi években a felmérések alapján az ezer főnél is nagyobb létszámot foglalkoztatóknál volt népszerű ez a foglalkoztatási forma, ami 2012. évtől fokozatosan visszaszorult. A mélypont 2014. évben volt. A 2019. évi felméréskor ismét a nagyvállalatokra volt jellemző ez a foglalkoztatási forma, amikor 2019. év szeptemberben 3 411 fő, 2020. év decemberében 3 594 fő foglalkoztatása valósult meg nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben, amelynek a 45,2%-át (1 543 főt), valamint (2020. évben) a 41%-át az 1000 fő feletti munkavállalói létszámú munkáltatók foglalkoztatták. A 2021. évi felméréskor szeptemberben az 1000 fő feletti foglalkoztatók 1 454 főt foglalkoztattak, ami az összes (3 330 fő) ezen foglalkoztatási formában foglalkoztatottak 43,7%-át tette ki. A 250 főnél többet foglalkoztatók már csak 597 főt foglalkoztattak ezekben az atipikus formákban. Az 50-249 főt foglalkoztatók a felméréskor 906 főt foglalkoztattak nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben. Akkor a legkevésbé volt jellemző ez a foglalkoztatási forma a 9 fő és ennél kevesebb létszámmal működő foglalkoztatóknál, ahol a választ adó 93 cégnél mindösszesen 1 fő foglalkoztatása valósult meg nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben. A 2021. évi felmérés alkalmával választ adó 350 munkáltató szerint 2022. évben várhatóan 33 fővel fog növekedni a létszám. Ezzel szemben a 2022. évi felmérés alkalmával a 364 munkáltató szerint 2022. év szeptember 1-jén 162 fővel kevesebben dolgoztak nem teljes munkaidőben és részmunkaidőben. Az előző évi felmérés alkalmával a 9 főt vagy ennél kevesebbet, a 250-990 főt, valamint az 1000 fő feletti foglalkoztatóknál stagnálást vártak a 2021. év szeptemberi létszámhoz képest. Ezzel szemben az ez évi felméréskor az előbbi három foglalkoztatási típusban mindenhol növekedés realizálódott 2022. év szeptemberében. Az előző évi felméréskor a 10-49 főt foglalkoztatóknál 4 fős és az 50-249 főt foglalkoztatóknál 29 fős munkavállalói többletlétszámmal számolnak 2022. év szeptemberében, viszont az ez évi (2022. évi) felméréskor már a fenti két létszám kategóriában, sorrendben 20 fős, illetve 255 fős csökkenés volt megfigyelhető a tényleges adatokban. A jelenlegi felmérésben választ adó munkáltatók (364 cég) 2023. év szeptemberére 24 fős növekedéssel számolnak a nem teljes

munkaidőben és részmunkaidőben foglalkoztatottak számában. Csak a 10-49 főt foglalkoztatók (167 cég) vélik úgy, hogy 6 fős csökkenés lesz 2023. év szeptemberre.

A legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak száma 275 fő volt 2021. év szeptemberében a 350 munkáltatónál. A legnagyobb arányban, 64,7%-kal az 50-249 fő létszámú foglalkoztatóknál 178 fő dolgozott legfeljebb havi 60 órában. Jelentős, 26,5% feletti az arány a 10-49 fő létszámnagyságú cégeknél is. Ez év szeptember elsejére a munkáltatók közül négy nem tervezett létszámfelvételt. A 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók és az 1000 fő feletti foglalkoztatóknál nem is foglalkoztattak legfeljebb 60 órában munkavállalót. A 10-49 főt, valamint a 250-999 főt foglalkoztató létszámnagyságú cégeknél stagnálásra láttak esélyt. Összességében 2022. év szeptemberére a legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatottak számának 6 fős csökkenését prognosztizálták, amelynek következtében már csak 269 fő foglalkoztatására láttak esélyt a választ adó munkáltatók. Akkor úgy látták a munkáltatók, hogy a 6 fős létszámcsökkenés az 50-249 főt foglalkoztatóknál fog realizálódni, ahol ez év szeptemberében 172 fő fog ebben a foglalkoztatás típusban dolgozni. Ezzel szemben a 2022. évi felméréskor minden létszám kategóriában volt legfeljebb havi 60 órában foglalkoztatott részmunkaidős, így 2022. év szeptemberében 259 fő foglalkoztatása valósult meg. Az előrejelzéshez képest az 50-249 főt, valamint a 250-999 főt foglalkoztatóknál csökkenés, míg a többi három foglalkoztatói csoportban létszámnövekedés valósult meg, ami összességében 10 fős csökkenést eredményezett. A munkáltatók 2023. év szeptemberére további 20 fős létszámleépítést prognosztizálnak. A 9 fő és annál kevesebbet, valamint az 1000 fő feletti munkáltatók stagnálást, a 250-999 fős foglalkoztatók 1 fős növekedést, míg a 10-49 fős és az 50-249 fős foglalkoztatók 2 fős, illetve 19 fős leépítéssel számolnak.

Munkavállalók határozott idejű alkalmazása

A határozott idejű foglalkoztatási forma nagyfokú rugalmasságot biztosít, jelentősen leegyszerűsíti az elbocsátásokat, és nem elhanyagolható, hogy költségvonzata is kedvező.

Az előző évi felmérések adataival összehasonlítva a jelenlegi prognózis adatait, kitűnik, hogy a megyében stagnált, majd csökkent a határozott idejű munkaviszony keretében történő foglalkoztatottak száma. 2013. december 31-én az összes statisztikai létszámuk 10,1%, 2014. év szeptember 1-jén 10,5% volt, 2015. szeptemberre 9,9%-ra becsülték meg a létszámot. A 2015. évi felméréskor a 2015. év szeptemberére megvalósult határozott idejű foglalkoztatási arány 10,1% volt, ami azt jelentette, hogy a cégek viszonylag jól becsülték meg ezt a foglalkoztatási formát. 2016. év szeptemberére a munkáltatók 9,9%-os arányt becsülték, amely ténylegesen a 2016. évi felméréskor 9,5% volt. A 2017. évi felméréskor 7,9% volt szeptember végén a határozott idejű foglalkoztatottak aránya, amelyet a 2016. évi felméréskor 9,2%-ra prognosztizáltak. A 2018. évi felmérés alkalmával a határozott idejű foglalkoztatottak arányát 7,4%-ra prognosztizálták, ami 9,8% lett. A 2019. évi felméréskor 9,2%-ra jelezték a foglalkoztatottak arányát. a munkáltatók, ami 6,9% lett 2019. év decemberére, valamint 2020. év szeptemberére 7,4%-ra növekedett, míg 2021. év szeptemberére 7,1%-ra jelezték a mutató arányát a választ adó munkáltatók, ami 4,1% lett. Az előző évi felméréskor 2022. év szeptemberére a foglalkoztatottak 3,8%-át fogják határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatni, amely ténylegesen ez év szeptemberében

5,1% volt. A 2022. évi felmérés alkalmával a munkáltatók ez év szeptemberére 5%-ra prognosztizálják a határozott idejű munkaviszonyban állók arányát. Ez létszámban kifejezve 2013. december 31-én 2 147 fő, 2014. szeptember 1-jén 2 280 fő és 2015. szeptember 1-jére már csak 2 180 fő, ezzel szemben a tényleges létszám 2 197 fő volt. 2016. év szeptember 1-jére 2 176 főt jósoltak a munkáltatók, ezzel szemben 2016. szeptember elsején 2 127 fő foglalkoztatása valósult meg. Igaz a 2016. évi felmérésben 4 munkáltatóval kevesebb vett részt, mint az azt megelőző felmérésben. A 2017. évi szeptemberi előrejelzés szerint 56 fővel kevesebb munkavállalót terveztek ebbe a foglalkoztatási formába. Ami végül is nem valósult meg, mivel a 2017. évi felmérés alkalmával a 2017. év szeptemberi határozott idejű munkaviszonyban 1 751 fő foglalkoztatása valósult meg, ami 320 fővel kevesebb főt jelentett. A 2017. évi felmérés alkalmával 2018. év szeptemberére jelzett 1 649 fő határozott idejű foglalkoztatása 2018. év szeptember 1-jén 1 fővel lett kevesebb. A 2019. év szeptemberére tervezett 1 585 fő helyett valójában 1 890 fő foglalkoztatása valósult meg. A 2020. év szeptemberére tervezett 1 813 fő helyett valójában 1 522 fő foglalkoztatása valósult meg határozott idejű munkaviszonyban. A 2021. év szeptemberére tervezett 1 497 fővel szemben 859 fő foglalkoztatása valósult meg. A 2022. év szeptemberére prognosztizált 765 fő helyett 1 156 fő határozott idejű foglalkoztatására került sor.

A legtöbb határozott idejű munkaszerződéssel rendelkező dolgozója 2022. szeptember 1-jén az 50-249 fő és a 10-49 fő munkavállalót alkalmazóknak volt. Előbbinél átlagosan 598 fő, utóbbinál 318 fő ilyen státuszú munkavállaló volt. A 9 főnél alacsonyabb létszámot foglalkoztatóknál egyre kevésbé elterjedt az alkalmazásnak ez a módja. Ezen munkáltatók egyáltalán nem foglalkoztattak határozott idejű munkaszerződéssel munkavállalókat. Az 1000 fő feletti létszámot foglalkoztatók az előző felméréskor nem foglalkoztattak ebben a munkaviszonyban dolgozókat, de az ez évi felméréskor már 7 fő dolgozott ezen munkáltatóknál.

Legnagyobb létszámban 2022. év szeptemberében a feldolgozóipar egyes ágazataiban (327 fő), az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában (98 fő) és a járműgyártásában (59 fő) dolgozó volt foglalkoztatva határozott idejű szerződéssel. A feldolgozó iparon kívül 183 fő a kereskedelem, gépjárműjavításban, 178 fő a mezőgazdaságban, 174 fő, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységben 139 fő, valamint 139 fő a szállítás, raktározás ágazatban tevékenykedett határozott idejű szerződéssel.

Munkaerő-kölcsönzés

A munkaerő-kölcsönzés korábban elsősorban a multinacionális cégeknél és nagyvállalatoknál terjedt el. Bizonyos munkakörökre, meghatározott időre és létszámban, ebben a formában próbálták megoldani a munkaerő igényt, valamely munkaerő-kölcsönző cég közbeiktatásával. Kényelmes megoldás a munkáltató számára, mert többek között a munkaügyi, munkajogi feladatokat a kölcsönző cég végzi, mivel jogilag a kiközvetítettek a kölcsönbe adó cég alkalmazottjai.

Hajdú-Bihar vármegyében nem terjedt el ez a rugalmas alkalmazási forma. Az eddigi felmérések alkalmával megkérdezettek közül 2011-ben mindössze 14, 2012-ben 16, 2013-ban 13, 2014-ben 13, 2015-ben 17, 2016-ban 13, 2017-ben 17, 2018-ban 18, 2019-ben

13, 2020-ban 16, és 2021. évben 17, 202. évben 13, valamint 2023 évben várhatóan 13 munkáltató vette/veszi igénybe a munkaerő-kölcsönző cégek szolgáltatását. Ez a felmérésben részt vevőknek 2011. és 2012. években 4,4%-át, illetve 5%-át, 2013. és 2014. években a 3,7%-át, 2015. évben 4,6%-át, 2016. évben 3,8%-át, 2017. évben 4%-át, 2018. évben 5,2%, 2019. évben 3,6%-át, 2020. évben 4,4%-át, 2021. évben 4,9%-át 2022. évben 3,57%-át jelentette, valamint 2023. évben pedig várhatóan a 3,6%-át jelentheti.

Egyszerűsített foglalkoztatás

Az egyszerűsített foglalkoztatást, amíg 2021. évben 84 munkáltató alkalmazta, addig 2022. évben csak 10. Összességében 2021. évben 664 fő volt az alkalmazotti létszám, amíg 2022. évben már csak 219 fő. A legtöbb munkavállalót, 164-et a 50-249 főt foglalkoztató 5 munkáltató jelezte, míg az 10-49 főt foglalkoztatók 32 főt alkalmaztak. A 250-999 főt foglalkoztató 3 cég összesen 23 főt foglalkoztatott. A többi létszámnagyság-kategóriába tartozó cégeknél nem volt egyszerűsített foglalkoztatás 2022. évben. Az előrejelzések szerint 2023. évben 1 céggel kevesebb kíván e foglalkoztatási formában munkavállalókat foglalkoztatni, ami 59 fővel kevesebb munkavállalót jelenthet. Amíg a 9 fő és ennél kevesebb, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztatók egyáltalán nem kíván ebben a formában foglalkoztatni, addig a 250-999 főt foglalkoztatók 3 fős növekedéssel számolnak. A 10-49 főt foglalkoztatók 20 fős növekedéssel, míg az 50-249 főt foglalkoztatók 82 fős létszámcsökkenéssel számolnak. Ágazatok szerint a legtöbb egyszerűsített foglalkoztatás 52 fővel az információ, kommunikáció területén, 34 fővel a feldolgozóiparban, 31 fővel a szállítás, raktározás területén, 20 fővel a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátásban, valamint 16 fővel az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységben tevékenykedő cégeknél várható. Amíg 19 ágazat közül 2022. évben 13 ágazatban alkalmazták, addig 2023. évben csak 6 ágazatban kívánják alkalmazni ezt a foglalkoztatási formát.

3.5. Külföldi állampolgárok a magyar munkaerőpiacon

A cégek által alkalmazott külföldi állampolgárok száma évről-évre csökkent, amelyhez különösen hozzájárult a gazdasági válság is. Ez az országos tendencia a prognózisban részt vevőknél is megfigyelhető volt 2016. évig, miszerint 2016. évre országosan 17 fővel kevesebb külföldi foglalkoztatását prognosztizálták a választ adó munkáltatók. Ez a tendencia az egyre inkább növekvő munkaerőhiány miatt nem folytatódott, mivel 2017. évre országosan már 361 fővel több külföldi munkavállalót prognosztizáltak a felmérésben résztvevő munkáltatók. Ezt a kedvező előrejelzést a rendelkezésre álló számok is alátámasztják, mivel 2017. év szeptember végén a választ adó munkáltatóknál 232 fővel több külföldi munkavállaló volt foglalkoztatva, mint egy évvel korábban. A 2018. évi felmérés alkalmával további 300 fős növekedés volt tapasztalható a külföldi állampolgárságú munkavállalók foglalkoztatásában, amikor is 7 424 fő volt foglalkoztatva. A 2019. évi felmérés alkalmával szeptemberben 24,4%-kal, 1 812 fővel több külföldi állampolgár volt foglalkoztatva Magyarországon. A 2020. évi felméréskor 10 528 fő külföldi állampolgárt foglalkoztattak, amely 2021. év szeptemberére 5 275 főre csökkent az országban. A 2021. évi

felmérés alkalmával 2022. év szeptemberére további 104 fős csökkenést jeleztek a választ adó munkáltatók országos szinten. Ezzel szemben a 2022. évben a felmérésben résztvevő 6 609 cég már 2021. év decemberére 13 509 fő külföldi állampolgárságú munkavállalót jelzett, amely létszám 2022. év szeptemberére 14 915 főre növekedett. A 2023. évi várakozások szerint ez év szeptember 1-jére 854 fős csökkenést prognosztizáltak a választ adó munkáltatók.

Hajdú-Bihar vármegyében a megkérdezett munkáltatóknál 2010. és 2011. évben 80 fő, 2012. évben 73 fő, 2013. évben 39 fő, 2014. évben 33 fő, 2015. évben 25 fő, 2016. évben 18 fő, 2017. évben 25 fő, 2018. évben 47 fő, 2019. évben 42 fő és 2020. évben 46 fő külföldit foglalkoztattak. Ez a szám 2021. évben 68 főre növekedett, amely a 2022. év szeptemberére tovább növekedett, ami 76 fő lett, amely létszám csak a 0,34%-át jelenti az összes statisztikai állományi létszámnak. Az előrejelzések szerint ez év szeptemberére 98 fő külföldi állampolgárságú munkavállaló foglalkoztatása valósulhat meg a választ adó munkáltatók szerint.

Külföldi munkavállalót 2022. évben a 9 fő és ennél kevesebb főt, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztatók egyáltalán nem alkalmaztak, míg a legnagyobb számban az 50-249 főt foglalkoztató létszám-kategóriába tartozók alkalmaztak, számuk 77 fő volt. Őket a 10-49 főt foglalkoztatók követték, számuk 18 fő volt. Az alkalmazásuk területe inkább a feldolgozóiparban koncentrálódott 45 fővel.

Itt kell megjegyezni, hogy a vármegyénkben több olyan nagyberuházás kezdődött el, van folyamatban, ahol a külföldi munkavállalók száma jelentősen nő/növekedni fog az elkövetkező pár évben.

3.6. Pályakezdő fiatalok foglalkoztatása

A pályakezdők statisztikai állományi létszáma 2022. év szeptember 1-jén 477 fő volt, ami az összes létszám 2,1%-át tette ki. A 2023. év szeptember 1-jei előrejelzés szerint a pályakezdők arányában nem várnak nagy változást, viszont 34 fővel több pályakezdővel számolnak a munkáltatók. A pályakezdők várhatóan a legnagyobb számban 339 fővel az 50-249 főt foglalkoztatóknál fognak dolgozni 2023. év szeptember elején, így arányuk a pályakezdők között 66,3% lesz. Ötven fő feletti a pályakezdők alkalmazása a 10-49 főt foglalkoztatóknál, ahol a pályakezdők foglalkoztatási aránya 16,2% lehet 2023. év szeptemberében. A 250-999 főt foglalkoztatóknál 15,7%-os pályakezdő aránnyal számolnak, ami 80 fő foglalkoztatását vetíti előre. Az ágazatok közül a feldolgozóiparban lehet a legmagasabb a pályakezdők foglalkoztatása 36,4%-kal, 186 fővel. Ezen belül az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása ágban 14,9% a pályakezdők aránya. A feldolgozó iparon kívül várhatóan három ágazatban lesz 10% felett a pályakezdők aránya: a kereskedelem, gépjárműjavítás ágazatban 10,6%-os (54 fő), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban 16,2%-os, (83 fő), valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban 17%-os, (87 fő) pályakezdő létszámmal számolnak a munkáltatók.

A pályakezdők felvétele várhatóan 2023-ban kérdésre 12 munkáltató adott igenlő választ, akik 92 fő pályakezdő felvételét tervezik. Megfigyelhető, hogy Hajdú-Bihar vármegyében 2023. évben inkább a közepes vállalkozások hajlandóak a friss tudással rendelkezők

fogadására. A pályakezdők foglalkoztatását tervező 12 cégnek a 66,7%-a az 50-249 fős, a 25%-a a 250-999 fős létszámnagyság-kategóriájú munkáltatók közé tartozik. Amennyiben azt vizsgáljuk, hogy a válaszadó cégek közül milyen arányban van az igennel válaszolók száma, akkor azt kapjuk, hogy a 250-999 fő között foglalkoztatók 20%-a, az 50-249 fővel dolgozóknak a 13,6%-a, valamint a 10-49 fővel foglalkoztatók 0,8%-a kíván lehetőséget adni a fiataloknak 2023. évben.

A pályakezdőket alkalmazni kívánó cégek közül 2023-ban a legtöbb a feldolgozóipar (31,7%) és a kereskedelem, gépjárműjavítás (16,7%) területén tevékenykedik. A felvenni kívánt 92 fő pályakezdő közül számszakilag a legtöbbet, 50 főt (54,3%-ot) a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén szeretnék foglalkoztatni. Tíz százalék feletti még a felvenni szándékozott pályakezdők száma az információ, kommunikáció (10,9%), a kereskedelem, gépjárműjavítás (12%), valamint a feldolgozóiparban (13%), ahol sorrendben 10 fő, 11 fő és 12 fő pályakezdő felvételével számolnak a választ adó munkáltatók.

IV. A megkérdezettek gazdasági tevékenységének tényadatai és a 2023. évi várakozások⁹

4.1. Kapacitás-kihasználtság

A termelő/szolgáltató kapacitás-kihasználtságát a vállalkozások 11,5%-a nem tudta vagy nem akarta meghatározni, míg 322-en adtak értékelhető választ 2022. év őszén.

Hajdú-Bihar vármegyében az átlagos kapacitás-kihasználtság a 9 fő és ennél kevesebb foglalkoztató vállalkozásoknál a legmagasabb 87,16%-kal, ami magasabb, mint a vármegyei átlag. A vármegyei átlag alatt csak a 10-49 főt foglalkoztatókat találjuk, ahol az átlagos kapacitás kihasználtság 82,06%. Az 1000 fő feletti létszám kategóriába tartozó 2 cég közül csak az egyik válaszolt erre a kérdésre, így annak a kapacitás kihasználtsága 81-100% közötti.

A termelő / szolgáltató kapacitás kihasználtsága

Létszámnagyság-kategória	21 % alatt	21 - 40 %	41 - 60 %	61 - 80 %	81 - 100 %	Válaszoló cégek száma összesen	Nem válaszoló cégek száma	Átlagos kapacitás-kihasználtság
	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(db)	(%)
9 fő és ennél kevesebb	1	1	8	19	66	95	4	87,16
10-49 fő	1	6	13	50	76	146	21	82,06
50-249 fő	0	1	6	20	39	66	15	84,83
250-999 fő	0	0	1	4	9	14	1	84,79
1000 fő és felette	0	0	0	0	1	1	1	100,00
Összesen	2	8	28	93	191	322	42	84,31

A kapacitáskihasználtság mértékét százalékos formában kellett meghatározniuk a gazdálkodó szervezetek vezetőinek. Az összesítés alapján a megyében átlagosan 84,31%-os kihasználtsággal üzemelnek a vállalkozások, amely 1,75%-ponttal magasabb a 2021. évi felmérés alkalmával jelzett értéknél.

⁹ Forrás: A 2021. évi felmérés alapján készült adatbázis

Átlagos kapacitás-kihasználtság

Létszámnagyság-kategória	Hajdú-Bihar megye	Országos	Eltérés az országostól
	(%)	(%)	(%)
9 fő és ennél kevesebb	87,16	84,54	2,62
10-49 fő	82,06	82,92	-0,86
50-249 fő	84,83	82,87	1,96
250-999 fő	84,79	85,83	-1,04
1000 fő és felette	100,00	87,11	12,89
Összesen	84,31	83,60	0,71

A 2012. évi felméréskor összességében az országos átlagot 0,62%-kal haladta meg a Hajdú-Bihar vármegyei munkáltatók kapacitáskihasználtsága. Három létszám-kategóriában az országos átlag alatt, míg a két legnagyobb létszám kategóriájú munkáltatónál az országos értéknél jobb volt az átlagos kapacitáskihasználtság a megyében. A 2013. évi felmérés alkalmával már a vármegyei arány 4,22%-kal alatta maradt az országos kapacitáskihasználtságnak, és valamennyi létszám-kategóriában működő vállalkozásnál az országos érték alatt maradt ez az arány. A 2015. évi felmérés alkalmával vármegyei szinten 2%-kal alacsonyabb az átlagos kapacitás-kihasználtság. Létszámnagyság kategóriánként vegyes a kép, mivel háromnál az országos átlag alatt, míg két kategóriában az országos átlag feletti volt az erőforrások kihasználtsága. A 2016. évi felmérés alkalmával vármegyei szinten 2,41%-kal alacsonyabb az átlagos kapacitás-kihasználtság. Létszámnagyság kategóriánként 2016. évben is a 2013. évihez hasonlóan valamennyi létszám-kategóriában az országos átlag alatti volt a kapacitáskihasználtság. Akkor az országos értéktől a legnagyobb arányban, több mint 5%-kal kevesebb a kapacitás-kihasználtság a 9 fő és annál kevesebb foglalkoztatóknál volt. A 2017. évi felmérés alkalmával a vármegyei kapacitáskihasználtság 1,92%-ponttal magasabb volt, mint az országos kapacitáskihasználtság. Három létszám kategóriában a vármegyei arány magasabb volt, mint az országos. Az 50-249 főt és az 1000 fő felett foglalkoztatóknál az országos kapacitás kihasználtság magasabb volt a vármegyei arányoknál. A 2018. évi felmérés alkalmával fordult a helyzet, mivel a vármegyei kapacitáskihasználtság 1,55%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál, amikor három létszám kategóriában az országos arány volt magasabb a vármegyeinél. A 2019. évi felmérés alkalmával az előző évi felméréshez hasonlít a helyzet, mivel a vármegyei kapacitáskihasználtság 0,45%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál. Akkor is három létszám kategóriában az országos arány magasabb volt a vármegyeinél. A 2020. évi felmérés alkalmával az előző évi felméréshez hasonlít a helyzet, mivel a vármegyei kapacitáskihasználtság 1,12%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál, viszont minden létszám kategóriában az országos arány volt magasabb a vármegyeinél. Három ágazatban vármegyei szinten nem volt válaszadó a felmérésben. A 2021. évi felmérés alkalmával az előző évi felméréshez hasonlít a helyzet, mivel a vármegyei kapacitáskihasználtság 1,68%-ponttal volt alacsonyabb az országosnál, viszont az 50-249 főt foglalkoztatókat kivéve a többi létszám kategóriában az országos arány volt magasabb a vármegyeinél. Akkor öt ágazatban vármegyei szinten nem volt válaszadó a felmérésben.

A termelő / szolgáltató kapacitás kihasználtsága Hajdú-Bihar megyében és országosan

Gazdasági ág	Hajdú-Bihar megye átlagos kapacitás- kihasználts ág	Országos átlagos kapacitás- kihasználts ág	Hajdú-Bihar megye - országos
	(%)	(%)	(%)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	86,06	87,12	-1,06
Bányászat	85,00	75,92	9,08
Feldolgozóipar	82,61	81,70	0,91
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	78,75	77,98	0,77
Textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása	80,00	79,71	0,29
Fafeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység	82,89	82,84	0,05
Kokszgyártás, kőolajfeldolgozás	0,00	0,00	0,00
Vegyí anyag, termék gyártása	30,00	78,88	-48,88
Gyógyszergyártás	70,00	83,57	-13,57
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	82,50	78,87	3,63
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	85,29	82,89	2,40
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	0,00	84,77	-84,77
Villamos berendezés gyártása	76,67	81,74	-5,07
Gép, gépi berendezés gyártása	82,50	84,19	-1,69
Járműgyártás	100,00	81,77	18,23
Egyéb feldolgozóipari; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	89,62	85,40	4,22
Villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	87,50	92,72	-5,22
Vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgyűjtés, szennykezelés	82,50	84,27	-1,77
Építőipar	85,00	90,38	-5,38
Kereskedelem, gépjárműjavítás	86,50	84,95	1,55
Szállítás, raktározás	78,89	85,41	-6,52
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	74,05	71,59	2,46
Információ, kommunikáció	97,00	85,19	11,81
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	90,00	86,50	3,50
Ingatlanügyletek	100,00	82,43	17,57
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	88,73	85,80	2,93
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	86,07	85,00	1,07
Közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás	0,00	66,33	-66,33
Oktatás	0,00	70,91	-70,91
Humán-egészségügyi, szociális ellátás	80,00	86,94	-6,94
Művészet, szórakozás, szabad idő	76,67	71,12	5,55
Egyéb szolgáltatás	82,00	79,84	2,16
Összesen	84,31	83,60	0,71

A 2022. évi felmérés alkalmával az előző évi felméréshez képest javult a helyzet, mivel a vármegyei kapacitáskihasználtság 0,71%-ponttal volt magasabb az országosnál, így a 10-49 főt, valamint a 250-999 főt foglalkoztatókat kivéve a többi létszám kategóriában a vármegyei arány volt magasabb az országosnál. Két ágazatban és a feldolgozóiparon belül két ágban vármegyei szinten nem volt válaszadó a felmérésben, így azok a sorok 0%-os értéket kaptak, melyek a táblázatban külön kiemelésre kerültek.

Az előző évi felmérés alkalmával a feldolgozóipar átlagos erőforrás kihasználtság szintje 3%-kal magasabban alakult az országos átlagnál, viszont ez a szint az idei felméréskor a megyére nézve visszaesést tükröz, mivel már csak 0,91%-kal alakult magasabban az országos értéknél. A feldolgozóiparon belül az országos átlagot meghaladóan, legnagyobb arányban, 18,23%-kal a járműgyártás ágban növekedett a kihasználtság, amelynek a vármegyei átlaga 100%. A feldolgozó ipar négy ágazatában az országosnál alacsonyabb arányban teljesült a termelő kapacitás kihasználtsága. Ezek sorrendben: a vegyi anyag, termék gyártása -48,88%-kal, a gyógyszergyártás -13,57%-kal, a villamos berendezés gyártása -5,07%-kal, valamint a gép, gépi berendezés gyártása -1,69%-kal. A többi feldolgozóipari ágazatban (a fenti táblázat szerint) a vármegyei átlagok magasabbak voltak, mint az országos adatok átlagai.

Hajdú-Bihar vármegyében az átlagos kapacitáskihasználtság a feldolgozóiparon kívül tíz gazdasági ágazatban az országosnál magasabb volt, legnagyobb arányban (17,57 %-kal) az ingatlanügyek területén működő munkáltatóknál. Az átlagos kapacitás kihasználtság 10% fölötti arányban, 11,81%-kal volt több az információ, kommunikáció ágazatban.

Ugyanakkor Hajdú-Bihar vármegyében az országos átlag alatt maradó kapacitáskihasználtságot hat gazdasági ágban tevékenykedő munkáltató jelentett a 2022. évi felmérés alkalmával.

A teljes fokú kapacitás-kihasználtság elmaradásának okai és azok súlya

Az előző évek felméréseit is megvizsgálva, megállapíthatjuk, hogy 2016. évben az 1000 fő és felette foglalkoztatók létszám kategóriába sorolt cégeknél a belföldi megrendelés hiánya 50%-ban volt probléma, ezen cégeknél jelentős arányban (30%-ban) az export megrendelések, vevők hiánya volt a kapacitás-kihasználtság elmaradásának másik oka. A tökehiány legnagyobb arányban 8,1%-ban a 10-49 főt foglalkoztató vállalkozásoknak okozott nehézséget. Majd 2017. évben a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként a szakképzett munkaerőhiány jelölték meg a 28,87%-kal. Ez az ok a legmagasabb aránnyal 30,29%-kal az 1000 fő és felette foglalkoztatónál, valamint a 9 fő és ennél kevesebb létszámot foglalkoztató cégeknél jelentkezett 30,16%-kal. A belföldi megrendelések hiánya 22,62%-ban volt jelen a felmérésben és szintén az előző két létszám kategóriájú cégnél volt a legmagasabb az arány (sorrendben: 23,53%, valamint 26,98%). Az 1000 fő és felette foglalkoztató cégeknél még jelentős, 17,65% volt az export megrendelések, vevők hiánya. Négy éve (2018. évben) is a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként a szakképzett munkaerőhiány jelölték meg a 29,89%-kal. Ez az ok a legmagasabb aránnyal 33,33%-kal az 1000 fő és felette foglalkoztatónál, valamint a 10-49 fő közötti létszámot foglalkoztató cégeknél jelentkezett 31,9%-kal. A belföldi megrendelések hiánya 22,07%-ban volt jelen a felmérésben a 250-999 főt és az 1000 fő és felette foglalkoztató létszám kategóriájú cégnél volt a legmagasabb az arány mindkét kategóriában 33,33%. Az előbbi két létszám kategóriájú cégeknél jelentős, 33,33% volt az export megrendelések, vevők hiánya is. Három éve (2019-évben) a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként 33,74%-kal a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg. Ez az ok legmagasabb aránnyal 34,72%-kal a 10-49 főt foglalkoztatóknál, valamint az 1000 fő és felette foglalkoztató cégeknél realizálódott 33,33%-kal. A két évvel korábbi felméréskor a szakképzett munkaerő hiánya a második helyre került 21,43%-kal. Ennél az oknál az 50-249 főt foglalkoztatóknál volt a legnagyobb arány 27,72%-kal. Akkor is a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként 29,39%-kal a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg. Ez az ok legmagasabb aránnyal 50%-kal a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatóknál realizálódott. A 2021. évi felméréskor is a szakképzett munkaerő hiánya a második helyre került 21,41%-kal. Ennél az oknál az 50-249 főt foglalkoztatóknál volt a legnagyobb arány 28,4%-kal. Ez évben is a kapacitás 100% alatti kihasználásának okaként a munkáltatók elsőként 35,96%-kal a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg. Ez az ok legmagasabb aránnyal 80,36%-kal a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatóknál realizálódott. Az idei felméréskor is

a szakképzett munkaerő hiánya a második helyre került 14,91%-kal. Ennél az oknál az 50-249 főt foglalkoztatóknál volt a legnagyobb arány 20,43%-kal.

A 2015. évi felméréskor az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység, az oktatás és a művészet, a szórakozás, szabad idő tevékenységgel foglalkozók nyilatkoztak úgy, hogy 100%-ban a **belföldi megrendelések csökkenése** következtében nem tudnak teljes kapacitással működni. A 2016. évi felmérés alkalmával már egyik ágazatban sem jelölték 100%-ban problémának a belföldi megrendelések csökkenését. A 2016. évi felméréskor 60%-ot meghaladó arányban a belföldi megrendelések, vevők hiányát jelölték meg a csökkenés okaként, az alábbi ágazatokban: a feldolgozóiparon belül a gumi, műanyag és nemfém ásványi termék ágazatban 63,57%-kal, az információ, kommunikáció területén 63,25%-kal, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenységet végzők 66,67%-kal, valamint szintén 66,67%-kal az egyéb szolgáltatás területén működő munkáltatók. A 2017. évi felmérés alkalmával az információ, kommunikáció ágazatban volt 100%-ban probléma a belföldi megrendelések, vevők hiánya. Hatvan százalék felett a bányászat (90%) és a feldolgozóiparon belül a feldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység ágban (66%) volt nagyobb a belföldi megrendelések hiánya.

A 2018. évi felmérés alkalmával a megkérdezett munkáltatóknál a belföldi megrendelések, vevők hiánya okként egyre kisebb súlyban jelentett nehézséget, ahol a 9 fő és ennél kevesebb létszámot foglalkoztatóknál 26,98%-kal volt a legmagasabb ez az arány. A gazdasági ágak közül a feldolgozó iparon belül a vegyi anyag, termék gyártása ágban 50%-kal volt a legmagasabb ezen ok aránya. A 2019. évi felmérés alkalmával a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okként történő megjelölése egy kissé emelkedett, mivel a 250-999 főt és az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál egyaránt 33,33%-kal volt a legmagasabb ez az arány. A gazdasági ágak közül a feldolgozó iparon belül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása ágban 50%-kal volt a legmagasabb ezen ok aránya. Ötven százalék volt még az arány a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és az információ, kommunikáció ágazatban. Az **export megrendelések elmaradása** 50% arányú a feldolgozó iparon belül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása területén. **Fennakadásokra az ellátási folyamatban** (2018. évi felmérésekben alapanyaghiány) a legmagasabb százalékban (25%-kal) csak a textília, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása területén dolgozók panaszkodtak. A 25%-ot, vagy azt meghaladó **tőkehiány** a művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban a választ adó munkáltatók 50%-nak, valamint a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ügyekkel foglalkozók 25%-ának volt probléma. A **szakképzetlen munkaerő hiánya** 40% feletti értékkel a feldolgozóiparon belül a járműgyártás területén 50%-ban jelentett gondot. A feldolgozóiparon kívül a művészet, szórakozás, szabad idő tevékenység területén szintén 50%-os, valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban 41,67%-os a szakképzetlen munkaerő hiánya.

A 2020. évi felmérés alkalmával a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okot nevezték meg a munkáltatók a legnagyobb arányban a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között. A gazdasági ágak közül 5 ágazatban elérte az 50%-ot a kapacitás kihasználatlanság. Ezek a feldolgozóiparon belül a járműgyártás, valamint a többi ágazat közül a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás, a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás, az információ, kommunikáció, és a művészet, szórakozás, szabad idő ágazat. Az **export megrendelések elmaradása** 50% arányú a feldolgozó iparon belül a járműgyártás

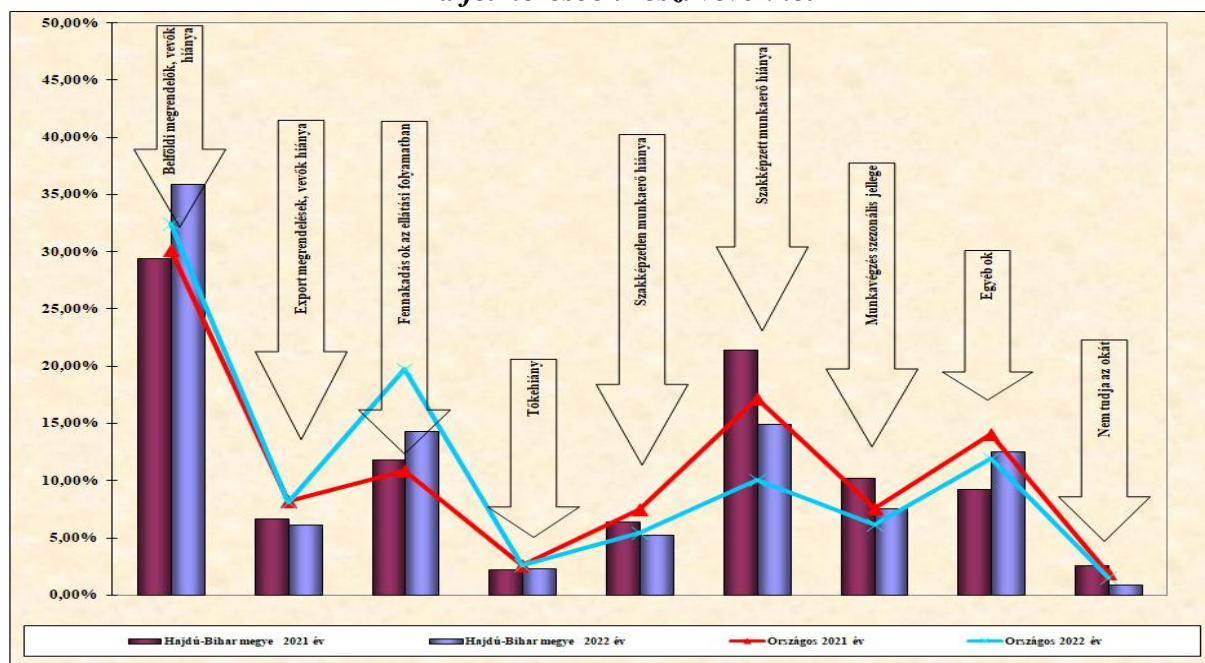
területen, valamint 33,33%-os a textil-, ruházat, bőr, és bőrtérmék gyártása területén. A **szakképzetlen munkaerő hiánya** okként 2020. évben a legmagasabb jelölést 23,8% értékkel a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység ágazatban tették. A **tőkehiányt** a 2020. évi felmérés alkalmával a választ adó munkaadók a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között csak 2,71%-ra értékelték. Ennek az oknak az arányát az ágazatok közül a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmntesítés területén tevékenykedő cégek 14,29%-ra jelölték.

A 2021. évi felmérés alkalmával ismét a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okot nevezték meg a munkáltatók a legnagyobb arányban a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között. A gazdasági ágak közül 4 ágazatban 50% vagy afeletti volt a kapacitás kihasználatlanság. Ezek az információ, kommunikáció (50%), a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység (66,67%), a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (100%), valamint szintén 100%-kal a pénzügyi, biztosítási tevékenység ágazat. A **szakképzetlen munkaerő hiánya** okként akkor a legmagasabb jelölés 50% értékkel a feldolgozóiparon belül a gép, gépi berendezés ágban történt. Harminc százalék feletti volt még az ok 33,33%-kal a feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása ágban. Szintén 33,33%-ban két ágazatban jelölték a szakképzetlen munkaerőhiányt a 100% alatti kapacitáskihasználtság okaként az építőiparban és az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység ágazatban. A **tőkehiányt** a 2021 évi felmérés alkalmával a választ adó munkaadók a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között csak 2,24%-ra értékelték. Ennek az oknak az arányát az ágazatok közül az egyéb szolgáltatás területén tevékenykedő cégek 14,29%-ra jelölték. A **Fennakadások az ellátási folyamatban** okot a munkáltatók 11,82%-a jelölte meg. Ez az ok inkább a feldolgozóiparra volt jellemző, ahol négy ágban is 20% vagy afeletti volt az arány. Ezek sorrendben: a felfeldolgozás, papírtérmék gyártása, nyomdai tevékenység 20%, a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása 23,81%, az egyéb feldolgozóipari; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása 31,25%, valamint a vegyi anyag, termék gyártása 33,33%.

Az ez évi (2022. évi) felmérés alkalmával ismét a **belföldi megrendelések, vevők hiánya** okot nevezték meg a munkáltatók a legnagyobb arányban a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között. A bányászat és a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazatokban csak egy cég válaszolt a kérdésre és ők 100%-ban a belföldi megrendelések, vevők hiánya okot nevezték meg. Négy gazdasági ágazatban 50% vagy afeletti volt a kapacitás kihasználatlanság. Háromban pont 50%-ra értékelték, ezek: a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, a humán-egészségügyi, szociális ellátás, valamint a művészet, szórakozás, szabad idő ágazat. A művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban 52,17%-ra taksálták a belföldi megrendelések, vevők hiányát. A **szakképzett munkaerő hiánya** okként ez évben a legmagasabb jelölést 50% értékkel a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás ágban tették valamint a feldolgozóiparon kívül a művészet, szórakozás, szabad idő ágazatban is. Harminc százalék feletti volt még az fenti ok 42,86%-kal a feldolgozóiparon belül a gép, gépi berendezés gyártása ágban, valamint a feldolgozóiparon kívül a vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyződésmntesítés (33,33%), valamint az adminisztratív és szolgáltatást támogató

tevékenység (31,58%) ágazatban. A **Fennakadások az ellátási folyamatban** okot a munkáltatók 14,33%-a jelölte meg. Ez az ok inkább a szállítás, raktározásra (22,22%), valamint a feldolgozóiparra (17,82%) volt jellemző, ahol négy ágban is 20% vagy afeletti volt az arány. Ezek sorrendben: a feldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység 30,77%, a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása 22,22%, valamint 20%-kal az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása és a Villamos berendezés gyártása ágakban. **Egyéb okként** a 2022 évi felmérés alkalmával a választ adó munkaadók a termelő/szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai között 12,57%-ra értékelték. Két ágazatban (az információ, kommunikáció, valamint a pénzügyi, biztosítási tevékenység) összesen két cég 100%-ra jelölte ezt az okot. Ennek az oknak az arányát az ágazatok közül 25%-nak jelölték a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és az egyéb szolgáltatás ágazatban tevékenykedő 9 cég. A többi ok kevesebb, mint 7,61%-ot kapott a felmérésben résztvevőktől.

A teljes fokú kapacitás-kihasználtság elmaradásának okai és azok súlya a felmérésben részt vevőknél

A termelő / szolgáltató kapacitás 100% alatti kihasználtságának okai és az okok súlya

megnevezés	Belföldi megrendelések, vevők hiánya	Export megrendelések, vevők hiánya	Fennakadások az ellátási folyamatban	Tőkehiány	Szakképzett munkaerő hiánya	Szakképzett munkaerő hiánya	Munkavégzés szezonális jellege	Egyéb ok	Nem tudja az okát	Összesen	Válaszó cégek száma
Hajdú-Bihar megye 2021 év	29,39%	6,71%	11,82%	2,24%	6,39%	21,41%	10,22%	9,27%	2,56%	100,00%	173
Hajdú-Bihar megye 2022 év	35,96%	6,14%	14,33%	2,34%	5,26%	14,91%	7,60%	12,57%	0,88%	100,00%	203
Országos 2021 év	30,14%	8,20%	10,85%	2,57%	7,52%	17,20%	7,57%	14,05%	1,88%	100,00%	3745
Országos 2022 év	32,41%	8,07%	19,71%	2,59%	5,45%	10,10%	6,17%	11,92%	1,56%	100,00%	3793

4.2. Rendelésállomány

Egy vállalkozás rendelésállományának alakulását nagymértékben befolyásolja, hogy a piacon milyen minőségű terméket állít elő, milyen gyorsan reagál az ott zajló változásokra, a partnerek igényeire, van-e konkurenciája azon a területen.

A kereslet alakulását jelentősen befolyásolja a gazdasági környezet változása is, a lehetőségek bővülése vagy éppen beszűkülése. Ezek külön-külön is meghatározóak lehetnek

és idézhetnek elő átmenetileg, vagy véglegesen olyan helyzeteket, amelyek meghatározzák egy vállalkozás sikerét vagy kudarcát.

Hajdú-Bihar vármegyében a felmérésbe bevontak 94%-a értékelte a termékei iránti kereslet alakulását, ami országos szinten 94,1%. Az előző évi felmérés alkalmával ez az arány vármegyénkben 91,7%, míg országosan 94,7% volt. A legkevesebben az elégedetlenek voltak, akik úgy értékelték, hogy jelenleg, vagyis a felmérés időpontjában alacsony szintű rendelésállománnyal rendelkeztek.

A termékek/szolgáltatások iránti kereslet alakulása

A termelés vagy szolgáltatás volumenének várható alakulása 2023 első félévében 2022 első félévéhez viszonyítva Hajdú-Bihar

Gazdasági ág	növekszik	változatlan marad	csökken	növekszik	változatlan marad	csökken
	(db)	(db)	(db)	(%)	(%)	(%)
Kereskedelem, gépjárműjavítás	10	48	9	14,9	71,6	13,4
Feldolgozóipar	15	32	8	27,3	58,2	14,5
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	6	24	5	17,1	68,6	14,3
Építőipar	4	17	5	15,4	65,4	19,2
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	1	12	1	7,1	85,7	7,1
Adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	2	11	3	12,5	68,8	18,8
Szállítás, raktározás	3	9	2	21,4	64,3	14,3
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	0	9	2	0,0	81,8	18,2

A termelés vagy szolgáltatás volumenének várható alakulása 2023 első félévében 2022 első félévéhez viszonyítva Országosan

Gazdasági ág	növekszik	változatlan marad	csökken	növekszik	változatlan marad	csökken
	(db)	(db)	(db)	(%)	(%)	(%)
Feldolgozóipar	375	805	194	27,3	58,6	14,1
Kereskedelem, gépjárműjavítás	163	681	182	15,9	66,4	17,7
Építőipar	102	312	107	19,6	59,9	20,5
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	72	197	35	23,7	64,8	11,5
Szállítás, raktározás	58	192	20	21,5	71,1	7,4
Szakmai, tudományos, műszaki tevékenység	46	166	37	18,5	66,7	14,9
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	79	159	30	29,5	59,3	11,2
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	54	158	78	18,6	54,5	26,9

A fenti táblázatban a Hajdú-Bihar vármegyei és az országos adatokat a termék/szolgáltatás iránti kereslet közepes alakulását figyelembe véve, a megkérdezett cégek száma szerint sorba rendezve és az első nyolcat a táblázatba megjelenítve megállapíthatjuk, hogy a vármegyei és az országos adatok hasonlóan alakultak. Hét olyan gazdasági ágat találunk mindkét területen, amelyik az első nyolcban benne van. A 2017. évi felmérés alkalmával az előző évhez hasonlóan a megyében a feldolgozóipar a második helyen volt, míg országosan továbbra is az első helyen helyezkedett el. A közepes keresletnél az arányok is növekedtek, a vármegyei 9,7%-kal volt magasabb az országosnál. A 2018. évi felméréskor megyénkben a feldolgozóipar az addigi második helyről az első helyre került, így az arányok a közepes keresletnél növekedtek, akkor a vármegyei arány 13,8%-kal magasabb volt az országos aránynál. A magas keresletűeknél viszont az országos arány 13,9%-kal volt magasabb, amely 2017. évi felmérés alkalmával csak 10,9%-kal volt nagyobb. A 2019. évi felméréskor mind a vármegyei, mind az országos listában a feldolgozóipar volt az első helyen, amikor a vármegyei érték 64,4% volt, amely 5,8%-kal volt magasabb az országos aránynál. A második helyen mindkét listában a kereskedelem gépjárműjavítás található, ahol a magas volumen nagyobb arányban országosan jellemző, 8,7%-kal magasabb a vármegyei aránynál. A 2020. évi felméréskor a megyében a feldolgozóipar a második helyen volt, míg országosan továbbra is az első helyen helyezkedett el, amikor a vármegyei érték 57,7% volt, amely 0,8%-kal alacsonyabb az országos aránynál. A vármegyében az építőipar a felmérés alkalmával az első helyre került, míg országosan a harmadik lett, ahol a magas volumen a vármegyére jellemző, ami 24,8%-kal magasabb az országos aránynál. A 2021. évi felméréskor a vármegyében a feldolgozóipar ismét a második helyen volt, míg országosan továbbra is az első helyen helyezkedett el, amikor a vármegyei érték 58,8% volt, amely 3,5%-kal magasabb az országos

arányánál. A vármegyében a kereskedelem, gépjárműjavítás a 2021. évi felmérés alkalmával az első helyre került, míg országosan a második lett, ahol a magas volumen a vármegyére jellemző, ami 9,8%-kal magasabb az országos arányánál. A 2022. évi felmérés alkalmával az előző évi tendencia folytatódott, mert országosan szintén a feldolgozóipar került az élre, míg a vármegyében továbbra is a második helyen szerepelt. Az idei felméréskor a vármegyei érték 0,4%-kal alatta maradt az országosat, amely 58,6% volt. A kereskedelem, gépjárműjavítás vármegyei szinten továbbra is megőrizte elsőbbségét, amely a vármegyében 71,6% volt, amely 5,3%-kal magasabb az országos értéknél, amely ebben a felmérésben is a második helyen szerepelt az országos adatok között.

4.3. A termelési volumen alakulása

A termelés szintjének 2023. első félévében történő, az előző év azonos időszakához viszonyított változásáról a felmérésben résztvevők 78,6%-a nyilatkozott. Növekedésről a válaszadók 11%-a, míg csökkenésről 12,1%-a számolt be. Ez kedvezőtlenebb adat, mint a tavalyi felmérésben volt, akkor ugyanis csak 5,4%-uk jelezte a termelés visszaesését. A vállalkozások 55,5%-a úgy érzékelte, hogy termelési szintjük az előző évi szinten stagnál.

Vármegyénkben a 10-49 főt foglalkoztatók közül 12-en úgy nyilatkoztak, hogy növekszik, illetve 23 úgy nyilatkozott, hogy csökken a termelés volumenének az alakulása, miközben a nagytöbbség azt mondta, hogy változatlan marad. Az 50-249 főt foglalkoztatóknál a termelés volumenének növekedésében 33,3% bízik, míg 53% inkább azt mondja, hogy változatlan marad.

Az adatok összesítése nyomán tíz gazdasági ágazatban nyilatkozták azt, hogy **növekszik a termelés vagy szolgáltatás volumenük**. Az információ, kommunikáció ágazatban tevékenykedő cégek 100%-ban növekedésről számoltak be. A feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás ágban is 100%-os növekedést jeleztek. Továbbá a növekedés mértékének előrejelzése 30%, vagy a fölötti a feldolgozóiparon belül a fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység (37,5%), a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (30,8%) területén. A feldolgozóiparon kívül a humán-egészségügyi, szociális ellátás ágazatban 33,3% a növekedés. A **termelés volumenének változatlan maradását** négy ágazatban jelölték 100%-ra ebben a felmérésben, amely az előző évi felmérésben öt ágazatban volt 100%. A termelés volumenének változatlanságát 70%-ban vagy a felett jelző cégek öt gazdasági ágazatban tevékenykednek. A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat 74,3%, a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás 75%, a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 87,5%, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység 75%, az egyéb szolgáltatás 80%, valamint a feldolgozóiparon belül a gép, gépi berendezés gyártása ág 75,3%. A **termelés volumenének legnagyobb arányú csökkenését** 100%-ban nem jelezték a munkáltatók. A csökkenést 30% vagy afeletti mértékben prognosztizálták a művészet, szórakozás, szabad idő (50%), a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (37,5% ágazatban, valamint a feldolgozóiparon belül a villamos berendezés gyártása (50%) ágban.

A 2023. év első félévének termelési szintjére vonatkozó várakozások tekintetében a 2022. évi felméréshez képest kismértékű csökkenés figyelhető meg a cégek óvatosságában, mert a

megkérdezett cégek 22,1%-a nem mert jóslásokba bocsátkozni. Nem vállalkoztak arra, hogy a jövőbeni számításaikról nyilatkozzanak. Tavaly ez az arány 22,3% volt.

Összességében az látszik, hogy a vármegye megkérdezett vállalkozásainak 66,5%-a bízik abban, hogy 2023. év első félévében pozíciója nem romlik tovább 2022. év első félévéhez képest. Ebből 11%-uk egyértelműen úgy gondolja, hogy sikerül bizonyos szintű növekedést elérniük. Amennyiben erre a kérdésre választ adó 286 céget vizsgáljuk, akkor azt tapasztaljuk, hogy a cégek 14%-a úgy gondolja, hogy sikerül növekedést elérnie és a cégek 15,4%-a mondja azt, hogy csökkenni fog a termelés vagy szolgáltatás volumenének várható alakulása 2023. év első félévében 2022. év első félévéhez viszonyítva.

4.4. Beruházások

A 2022. évi felméréskor a kérdésre választ adó cégek 44%-a nyilatkozott beruházási szándékáról 2022. évre vonatkozóan. A megkérdezettek 52,7%-nál nem volt és nem lesz üzembe helyezendő beruházás 2022. év végéig.

A 2023. évi beruházási szándékról óvatosabb becslések érkeztek. Az összes vezető közül 22% nem tudta/nem válaszolt/nem adott egyértelmű igen vagy nem választ, ami 14,8%-kal több mint a 2022. évre nem válaszolók aránya. A megkérdezettek 42%-nál nem lesz üzembe helyezendő beruházás 2023. évben.

A beruházásokat típus szerint vizsgálva és összehasonlítva a két évet az tapasztalható, hogy legtöbbször csak korszerűsítő, innovatív beruházásban gondolkodnak (31,3%; 22,5%). A két év összehasonlítását vizsgálva csökkent azok száma (160-ról 131-re), akik termelésük növekedésére számítva úgy gondolják, hogy beruházás révén kapacitásaikat tovább kell növelniük. Ugyanakkor a mindkét fejlesztést egyszerre megvalósítóknál csökkenés várható 2023. évre, mivel amíg 2022-re 45 vállalkozás vezetője nyilatkozott úgy, hogy korszerűsít és kapacitáit növelő beruházást is üzembe helyez, addig 2023-ra csak 42 vállalkozás tervez mindkét fajta beruházást, ami 0,1%-os csökkenésnek felel meg.

Amennyiben a beruházások volumenének várható alakulását 2023. első félévében 2022. első félévéhez viszonyítva vizsgáljuk létszám-kategóriánként megállapítható, hogy a beruházás volumenének változatlan maradását nagyobb arányban prognosztizálják a választ adó cégek. Az 1000 fő és felette foglalkoztatókat most nem vizsgáljuk, mivel csak két cég vett részt a felmérésben (50% szerint növekszik, míg 50% szerint stagnál). A 250-999 fő között foglalkoztatók 61,5%-a szerint várható stagnálás, az 50-249 fő között foglalkoztatók szerint 49,3%-os arányban stagnálás várható. A 10-49 főt foglalkoztatók 37,7%-ban stagnálással számolnak, de még a 9 fő és ennél kevesebbet foglalkoztatók is 20,4%-os, beruházás volumenének megrekedését látják. A beruházás volumenének csökkenése átlagosan 10,8%. Az 1000 fő és felette foglalkoztatóknál nincs csökkenés. A 250-999 fő között foglalkoztatók úgy gondolják, hogy 23,1%-os csökkenés várható 2023. év első félévében. Az 50-249 főt foglalkoztatók 22,4%-a, a 10-49 főt foglalkoztatók 8,5%-a, valamint a 9 fő és annál kevesebbet foglalkoztatók 4,3%-a szerint csökkenés várható. A nem volt és nem is lesz beruházás kategóriát a 9 fő és annál kevesebbet foglalkoztatók 72%-a, a 10-49 főt foglalkoztatók 33,1%-a, az 250-999 főt foglalkoztató cégek 15,4,4%-a jelölte meg. Az 50-249 főt foglalkoztatók 4,5%-a jelölte meg ezen lehetőséget.

A gazdasági áganként történő vizsgálatból az derül ki, hogy a beruházási kedv 2022. évben a feldolgozóiparban volt a legmagasabb, ugyanis a résztvevők 30%-a helyezett üzembe beruházást (48), melyből 23 csak korszerűsítésre irányult, 6 csak kapacitásbővítésre és 19 mindkettőre. Utánuk a kereskedelemmel, gépjárműjavítással foglalkozó cégek következnek 19,4%-kal, közülük a többség szintén korszerűsítést hajtott végre. A mezőgazdaságban 13,8%-os, míg az építőiparban 10,6%-os az üzembe helyezett beruházások 2022. évben. Öt százalék vagy afeletti beruházást a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás (6,9%), az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység (6,3%), valamint a feldolgozóiparon belül a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (5,6%) és az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (7,5%) ágazatban tevékenykedő cégek jelezték a 2022. évi felmérés alkalmával.

Beruházási kedv, illetve hajlandóság 2022. évben a felméréskor 160 munkáltatónál volt. Az előrejelzések szerint 2023. évben a befektetések az előző évihez képest 18,1%-os csökkenést mutatnak, 131 cégnél várhatóak beruházások, amelyek az egyes ágazatokban igen eltérően alakulnak. A megkérdezett munkáltatóknak 2022. évben a 47,3%-a, míg 2023. évben már csak a 36%-ka gondolkodik beruházásban. Kissé borúlátóbbak a kereskedelem, gépjárműjavítás területén érintett cégek, mivel 2022. évhez képest 2023. évben hat munkáltatóval kevesebben gondolkodnak fejlesztésben, így arányuk az összes beruházni akarók között 0,3%-kal kevesebb lesz az előző évi 19,4%-hoz képest. Összességében huszonkilenc munkáltatóval kevesebb tervez beruházást 2023. évben, amely 18,1%-os csökkenésnek felel meg.

4.5. A vállalkozások üzleti helyzete

A vállalkozás jelenlegi üzleti helyzete válaszra 319 pozitív, 35 negatív és 10 nem tudja válasz érkezett. Az összes válaszadó 90,1%-a pozitívan értékelt, amely érték az előző felmérés alkalmával 94% volt. A megyében a cégek többsége (58,8%-a) 2022. év őszén csak kielégítőnek tartotta üzleti helyzetét, a jó üzleti helyzetről beszámolók 3,2-szer többen voltak, mint azok, akik ennek ellenkezőjét állították. A kapott válaszok alapján a hajdú-bihari munkáltatók kis mértékben kedvezőbbnek tartják üzletmenetüket az országos átlagnál, ahol 57,2% tartja kielégítőnek az üzleti helyzetét. A 2021. évi felméréskor is a Hajdú-Bihar vármegyei munkáltatók kis mértékben kedvezőbbnek tartották üzletmenetüket.

A 2014. évi és a 2015. évi felméréskor is a választ adó munkáltatók közül négy gazdasági ágban tevékenykedők nyilatkoztak úgy, hogy 100%-ban **jónak érzi a vállalkozás helyzetét**. A 2016. évi felméréskor már csak a humán-egészségügyi, szociális ellátás területén működő munkáltató volt 100%-ban elégedett a jelenlegi üzleti helyzetével. A 2017. évi felmérés alkalmával két gazdasági ágazatban 2-2 munkáltató volt 100%-ban elégedett, ezek a gyógyszergyártás és a művészet, szórakozás, szabadidő ágazatok voltak. A 2018. évi felmérés alkalmával három gazdasági ágban összesen 4 munkáltató volt 100%-ban elégedett a jelenlegi üzleti helyzetével, ezek sorrendben: a vegyi anyag, termék gyártása, a gép, gépi berendezés gyártása és a művészet, szórakozás, szabadidő ágazatok. A 2019. évi felméréskor három gazdasági ágban 3 munkáltató volt 100%-ban elégedett, ezek sorrendben a bányászat, a vegyi anyag, termék gyártása és az oktatás. A 2020. évi felmérés alkalmával szintén három területen tevékenykedő 4 munkáltató nyilatkozott úgy, hogy 100%-ban elégedett a

vállalkozása jelenlegi üzleti helyzetével. Ezek sorrendben a közigazgatás, védelem, kötelező társadalombiztosítás, az oktatás, valamint a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás. A 2021. évi felmérés alkalmával nem volt olyan munkáltató, aki 100%-ban jónak tartja a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzetét. A jelenlegi felmérés alkalmával 2 munkáltató volt, aki 100%-ban jónak tartja a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzetét, az egyik a pénzügyi, biztosítási tevékenység ágazatban, a másik a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás ágban tevékenykedett.

A 2015. évi felméréskor 50% fölött nem volt cég a felmérésben, viszont pont 50%-os jó üzleti helyzettel a feldolgozóiparon belül a fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység területén 8 cég és a járműgyártás területén 2 cég látta úgy, hogy a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzete jó. A 2016. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó üzleti helyzetről hat gazdasági ágban tevékenykedő 19 cég nyilatkozott. A 2017. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó az üzleti helyzetről hat gazdasági ágazatban tevékenykedő 26 cég nyilatkozott. A 2018. évi felmérés alkalmával 50% és afeletti jó üzleti helyzetet öt gazdasági ágazatban 27 munkáltató jelzett. A 2019. évi felméréskor 50% feletti jó üzleti helyzetet hat ágazatban 105 munkáltató jelentett. A 2020. évi felméréskor 50% feletti jó üzleti helyzetet 14 munkáltató jelzett két tevékenységi körben, amelyek a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység 66,7%-kal és a feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása 57,1%-kal. A 2021. évi felméréskor 50% felett 9 munkáltató látta jónak az üzleti helyzetét, ezek sorrendben az információ kommunikáció ágazatban 3 munkáltató 75%-ban, a feldolgozóiparon belül a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása területén 4 munkáltató (80%-ban), valamint a gép, gépi berendezés gyártása területén 2 munkáltató (66,7%-ban). A jelenlegi (2022. évi) felméréskor 50% és afelett 13 munkáltató látta jónak az üzleti helyzetét, ezek sorrendben a humán-egészségügyi, szociális ellátás és az információ kommunikáció ágazatban 1-1 munkáltató 50%-ban, az ingatlanügyletek ágazatban 4 munkáltató 66,7%-ban. A feldolgozóiparon belül a járműgyártás területén 1 munkáltató szintén 50%-ban, valamint a fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység területén 6 munkáltató (54,5%-ban).

2017. évben az üzleti helyzetét 100%-ban **kielégítőnek** 2 gazdasági ág jelezte. Akkor a jelenlegi üzleti helyzete 100%-ban kielégítő választ adták a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és a humán-egészségügyi, szociális ellátás gazdasági ágakban tevékenykedő cégek. A 2018. évi felmérés alkalmával az üzleti helyzetét 100%-ban kielégítőnek öt gazdasági ágazat jelezte, a bányászat, a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás és a feldolgozóiparon belül a gyógyszergyártás, a járműgyártás és a villamos berendezések gyártása ágazat. A 2019. évi felméréskor 100%-ban vállalkozása jelenlegi helyzetét kielégítőnek hat ágazatban összesen 14 munkáltató találta, míg 50% vagy afeletti elégedettséggel 11 gazdasági ágban 121 cég jelzett kielégítő üzleti helyzetet. A 2020. évi felméréskor négy ágazatban 7 munkáltató tartja 100%-ban kielégítőnek jelenlegi üzleti helyzetét. Az 50% vagy afeletti kielégítő üzleti helyzetről tizenhét területen 244 munkáltató nyilatkozott. A 2021. évi felméréskor négy ágazatban 7 munkáltató, valamint a feldolgozóiparban 1 munkáltató tartja 100%-ban kielégítőnek jelenlegi üzleti helyzetét. A 60% vagy afeletti kielégítő üzleti helyzetről hat területen 40 munkáltató nyilatkozott. A jelenlegi (2022. évi) felméréskor két ágazatban 5 munkáltató, valamint a feldolgozóiparban

1 munkáltató tartja 100%-ban kielégítőnek jelenlegi üzleti helyzetét. A 60% feletti kielégítő üzleti helyzetről kilenc ágazatban 106 munkáltató nyilatkozott.

A 2017. évi megkereséskor 100%-ban **rossz üzleti helyzetét** egy cég jelezte a vízellátás, szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés ágazatból. A feldolgozó ipar ágazaton belül a villamos berendezés gyártása területén működő három cég közül 33,3%-ban egy cég jelölte meg, hogy rossz a vállalkozása jelenlegi üzleti helyzete. A 2018. évi felmérés alkalmával 100%-ban rossz üzleti helyzetre egy cég sem panaszkodott. A rossz üzleti helyzet 2018-ban legnagyobb arányban egy cégnél volt 33,3%-kal, aki vízellátás; szennyvíz gyűjtése, kezelése, hulladékgazdálkodás, szennyeződésmentesítés ágazatban tevékenykedett. Tíz százalék feletti rossz üzleti helyzetre tizenegy munkáltató panaszkodott két ágazatban, amelyek a mezőgazdaság és a kereskedelem, gépjárműjavítás. A 2019.évi felméréskor szintén nem volt olyan cég, aki 100%-ban rossz üzleti helyzetre panaszkodott volna. Összesen tizenhárom munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. Négy ágazatban volt 15% feletti rossz üzleti helyzetre panaszkodó hét cég, akik sorrendben az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (15,8%), az egyéb szolgáltatás (16,7%), a villamos berendezés gyártása (25%) és a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása (33,3%), gazdasági ágazatban tevékenykedtek. A 2020. évi adatfelvételkor sem volt olyan munkáltató, aki 100%-ban rossznak ítélte volna jelenlegi üzleti helyzetét. Összesen negyvennégy munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. Három ágazatban volt nyolc munkáltató, aki 50% vagy afeletti arányban jelezte rossz üzleti helyzetét, ezek a humán-egészségügyi, szociális ellátás és a villamosenergia, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás ágazat 50%-os rossz üzleti helyzettel, valamint a feldolgozóiparon belül a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása terület 62,5%-kal. A 2021. évi adatfelvételkor sem volt olyan munkáltató, aki 100%-ban rossznak ítélte volna jelenlegi üzleti helyzetét. Összesen húsz munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. A 2021. évi felmérésben csak a feldolgozóiparon belül két munkáltató jelezte 50% feletti arányban rossz üzleti helyzetét, akik a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása területen tevékenykedtek. Nyolc munkáltató jelzett 10% feletti rossz üzleti helyzetet ezek közül hat cég a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazatban, míg két cég a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban tevékenykedett, akik aránya 18,2%, valamint 12,5%. A jelenlegi (2022. évi) adatfelvételkor sem volt olyan munkáltató, aki 100%-ban rossznak ítélte volna jelenlegi üzleti helyzetét. Összesen harmincöt munkáltató jelezte vállalkozása rossz üzleti helyzetét. Az idei felmérésben 16 munkáltató jelezte 25% feletti arányban rossz üzleti helyzetét. Ezek közül négy cég a feldolgozóiparon belül a textil, ruházat, bőr, és bőrtermék gyártása (40%), a villamos berendezés gyártása (33,3%) és a gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása (25%) területen tevékenykedtek, valamint 31,6%-os rossz üzleti helyzettel 12 munkáltató a mezőgazdaság ágazatban. Hat munkáltató jelzett 10% feletti rossz üzleti helyzetet. Ezek közül egy cég az egyéb szolgáltatás ágazatban 16,7%-kal, valamint a feldolgozóiparon belül 2 cég az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása (13,3%), kettő cég a feldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység (18,2%) és egy cég a gép, gépi berendezés gyártása (14,3%) ágazatban tevékenykedett.

A vármegyében a választ adó cégek többsége (58,8%-a) 2022. évben csak kielégítőnek jelezte üzleti helyzetét, ami 5,8%-kal kisebb a 2023. év első félévére becsült adatnál. Az ez

évi felmérés alkalmával 31,4% azon munkáltatók (111 cég) aránya, akik jónak prognosztizálták a 2022. évi üzleti helyzetüket a 2023. év első félévi várakozásokkal szemben, mivel akkor ez az arány 20,8%, annak következtében, hogy akkor csak 55 munkáltató bíz a jó üzleti helyzetben. A jó üzleti helyzetet előre jelzők egy egész négytizedszer többen vannak, mint azok, akik ennek ellenkezőjét jósolják, így 55-en jónak, míg 39-en rossznak vélik a vállalkozásuk 2023. év első félévében várható üzleti helyzetét. A kapott válaszok alapján a vármegyei munkáltatók 64,5%-ra prognosztizálják kielégítőnek az üzletmenetüket 2023. év első félévére, amely az országos átlagnál 5,8%-kal nagyobb.

V. Összegzés

A magyar gazdaság 2009-ben rendkívül mély válságot élt meg, a recesszió megközelítette a transzformációs visszaesés (1991-1995.) során tapasztalt mértéket. A gazdasági teljesítmény 2009. év folyamán zuhanásszerű visszaesést produkált, amely az év közepén érte el mélypontját. 2010. első felében lelassult a romló tendencia, majd növekedésbe fordult, az év második felében a gyorsulás üteme pedig már elérte a válság előtti szintet. Azonban a nemzetközi gazdasági környezet az euró övezet válságának kialakulásával 2011-ben újfent igen kedvezőtlenre vált. A magyar gazdaság növekedési üteme erőteljesen lelassult, 2012-ben pedig visszasüllyedt a recesszióba: a GDP ebben az évben 1,7%-os visszaesést produkált. Magyarországon 2016-ban gyengült a növekedés üteme, a bruttó hazai termék volumenének bővülése 2,2%-os volt az előző évhez képest. A hazai GDP éves növekedésének mértéke 2017-ben, 2018-ban és 2019-ben ismét gyorsult, 4,4%-ot, 5,1%-ot, illetve 4,6%-ot ért el, amelyet 2020. év első negyedévében további fellendülés követett, amelynek köszönhetően az első negyedévben 2,2%-kal haladta meg az előző év azonos időszakát. A koronavírus-járvány miatt kialakult rendkívüli helyzet a legtöbb nemzetgazdasági ág teljesítményére kedvezőtlen hatást gyakorolt, így a II. negyedévben a bruttó hazai termék volumene 13,6%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához viszonyítva. A harmadik negyedévben az egy évvel korábbihoz képest 4,6%-kal csökkent a volumen. A nemzetgazdaság teljesítménye az I–III. negyedévben 5,5%-kal esett¹⁰ vissza. A bruttó hazai termék volumene IV. negyedévében 3,6%-kal csökkent az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző negyedévinél 1,4%-kal nagyobb, az előző év azonos negyedévinél 4,1%-kal kisebb lett. 2020-ban a GDP volumene 5%-kal elmaradt az előző évitől. A bruttó hazai termék volumene 2021. év III. negyedévében 6,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző negyedévhez mérten 0,7%-kal, az előző év azonos időszakához képest 6,1%-kal emelkedett. A gazdaság teljesítménye 2021. év I–III. negyedévében 7,1%-kal meghaladta az előző év azonos időszaki szintet. A bruttó hazai termék volumene 2021. év IV. negyedévében 7,1%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző negyedévhez mérten 2%-kal, az előző év azonos időszakához képest 7%-kal emelkedett. 2021-ben a GDP volumene az előző évhez viszonyítva 7,1%-kal, 2019-hez képest 2,1%-kal növekedett.

¹⁰ Forrás: KSH, nemzeti – számlák – GDP, KSH gyorstájékoztatók

A bruttó hazai termék volumene Magyarországon 2022. év I. negyedévében 8,2%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző negyedévhez mérten 2,1%-kal, az előző év azonos időszakához képest 8%-kal emelkedett. A bruttó hazai termék volumene 2022. év II. negyedévében 6,5%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző negyedévhez mérten 1%-kal, az előző év azonos időszakához képest 6,5%-kal emelkedett. A gazdaság teljesítménye 2022. év I. félévében 7,3%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit. A bruttó hazai termék volumene 2022. év III. negyedévében 4%-kal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A gazdaság teljesítménye az előző év azonos időszakához képest 4,1%-kal emelkedett, míg az előző negyedévhez mérten 0,4%-kal csökkent. A gazdaság teljesítménye 2022. év I–III. negyedévében 6,1%-kal meghaladta az előző év azonos időszakit.

A felkeresett vállalkozások nagy hányada az egy évvel korábbi felmérésben is részt vett, így az általuk közölt adatok alapján meglehetősen reális képet kaptunk. A minta reprezentatív, az a gazdaság szinte minden ágát felöleli, a mikro vállalkozásoktól kezdve a nagy multinacionális vállalatokig.

A megkérdezett munkáltatók szerint, valamint a jelenlegi adatok alapján, a munkaerőpiacon kiugró mértékű foglalkoztatás bővüléssel 2023. évben még mindig nem számolhatunk sem vármegyei, sem régiós szinten, de vannak arra utaló jelek is, hogy a változás kedvezőbb irányba mozdulhat el. Még nem látható a koronavírus további terjedése, lesz-e újabb ciklus, sor kerülhet-e korlátozó intézkedések újbóli bevezetése. A 2022. év elején kirobbant Orosz-Ukrán háború hatása és annak következményei az év további részében megnövekedett energiahordozók árai, azok beszerzésének nehézségei, az uniós szankciók hatása, a szigorúbb KATA-s adózási törvények életbeléptetése, a vállalkozók rezsijének drasztikus növekedése, a forint gyengesége a nemzetközi valutákkal szemben újabb nehézségeket okoz/okozhat a vállalatoknak. Negatív tendenciák 2023. évben még továbbra is érvényesülnek és érvényesülhetnek, illetve létszámleépítések is változatlanul lehet még számítani, bár ennek volumenét nem lehet előre látni. Ezek ellensúlyozásában nagy szerepük lehet a megyébe települt/települő nagyvállalatok munkaerőigényeinek, a különböző támogatási formáknak, közfoglalkoztatási programoknak és minden olyan intézkedésnek, amely a munkanélküliség, illetve a munkaerőhiány növekedésének megállítását, illetve csökkenését segíti.

Debrecen, 2023. február

Készítette:

Szabó Ferenc

MELLÉKLET

1. számú melléklet

FŐBB MUNKAERŐPIACI INFORMÁCIÓK

2020-2021. év

megnevezés	Hajdú-Bihar megye		Hajdú-Bihar megye		Országos		Országos	
	2021.év	2022. év	változás 2022-2021		2021.év	2022. év	változás 2022-2021	
	1-12. hónap	1-12. hónap	főben	%-ban	1-12. hónap	1-12. hónap	főben	%-ban
Nyilvántartott álláskereső száma	20 779	18 736	-2 043	-9,8	268 889	238 168	-30 721	-11,4
ebből:								
Férfi	9 601	8 640	-961	-10,0	128 078	113 239	-14 839	-11,6
Nő	11 178	10 096	-1 082	-9,7	140 811	124 929	-15 882	-11,3
Fizikai foglalkozású	17 681	16 114	-1 566	-8,9	221 665	198 544	-23 120	-10,4
Szellemi foglalkozású	3 098	2 622	-476	-15,4	47 224	39 623	-7 601	-16,1
legfeljebb 8 általánost végzett	8 769	8 307	-462	-5,3	110 103	101 521	-8 582	-7,8
középfokú végzettségű	10 760	9 314	-1 446	-13,4	139 764	119 989	-19 774	-14,1
gimnáziumot végzett	2 368	1 965	-402	-17,0	28 576	23 500	-5 076	-17,8
felsőfokú végzettségű	1 250	1 115	-135	-10,8	19 023	16 658	-2 365	-12,4
25 évesnél fiatalabb	2 825	2 132	-693	-24,5	33 488	25 454	-8 035	-24,0
25-54 év	11 414	9 893	-1 521	-13,3	160 901	137 619	-23 282	-14,5
55 éves és idősebb	6 540	6 711	171	2,6	74 500	75 095	595	0,8
Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma	1 851	1 382	-469	-25,3	20 073	15 251	-4 822	-24,0
ebből:								
felsőfokú végzettségű	104	63	-41	-39,4	984	584	-400	-40,7
Nyilvántartott pályakezdő álláskereső aránya ¹ (%)	8,9	7,4	-1,5	% pont	7,5	6,4	-1,1	% pont
Tartósan nyilvántartásban lévő álláskereső száma ²	7 510	7 275	-235	-3,1	92 057	90 265	-1 793	-1,9
Tartósan nyilvántartásban lévő álláskereső aránya ¹ (%)	36,1	38,8	2,7	% pont	34,2	37,9	3,7	% pont
Járadék típusú ellátásban részesülők ³	2 329	2 459	130	5,6	35 268	40 848	5 579	15,8
Segély típusú ellátásban részesülők ⁴	3 542	3 927	386	10,9	37 921	28 266	-9 655	-25,5
Rendszeres szociális segélyben részesülők	27	18	-8	-30,5	128	152	24	18,6
Foglalkoztatás helyettesítő támogatás ⁵	5 486	4 607	-879	-16,0	73 119	68 203	-4 916	-6,7
Szakképzetlen	6 359	5 926	-433	-6,8	86 295	77 307	-8 988	-10,4
ebből:								
legfeljebb 8 általánost végzett	5 451	5 182	-269	-4,9	71 737	65 930	-5 807	-8,1
középfokú végzettségű	887	727	-160	-18,1	14 204	11 110	-3 094	-21,8
gimnáziumot végzett	551	445	-106	-19,3	8 469	6 548	-1 922	-22,7
felsőfokú végzettségű	21	17	-3	-15,4	353	267	-86	-24,4
25 évesnél fiatalabb	1 263	990	-272	-21,6	15 792	12 348	-3 444	-21,8
55 éves és idősebb	2 019	2 051	32	1,6	23 146	23 013	-133	-0,6
Szakképzetlen álláskereső aránya ¹ (%)	30,6	31,6	1,0	% pont	32,1	32,5	0,4	% pont
Szakképzett	14 420	12 810	-1 610	-11,2	182 594	160 861	-21 734	-11,9
ebből:								
legfeljebb 8 általánost végzett	3 318	3 126	-193	-5,8	38 366	35 591	-2 775	-7,2
középfokú végzettségű	9 872	8 587	-1 285	-13,0	125 559	108 879	-16 680	-13,3
gimnáziumot végzett	1 816	1 521	-296	-16,3	20 107	16 952	-3 155	-15,7
felsőfokú végzettségű	1 230	1 098	-132	-10,7	18 669	16 391	-2 279	-12,2
25 évesnél fiatalabb	1 562	1 142	-420	-26,9	17 697	13 106	-4 591	-25,9
55 éves és idősebb	4 521	4 660	139	3,1	137 755	114 606	-23 149	-16,8
ÉVES ÖSSZESEN	HAVI ÖSSZESEN				ÉVES ÖSSZESEN			
Nyilvántartásba belépők összesen	28 069	27 738	-331	-1,2	377 595	382 157	4 562	1,2
Első alkalommal belépő	2 452	2 370	-82	-3,3	37 865	37 789	-76	-0,2
Az év folyamán betölthető álláshelyek száma (db)	56 491	56 892	401	0,7	1 044 877	1 202 462	157 585	15,1
Újonnan bejelentett álláshelyek száma (db)	24 296	24 840	544	2,2	371 079	406 485	35 406	9,5
ebből:								
támogatott	20 168	19 944	-224	-1,1	226 511	238 639	12 128	5,4
nem támogatott	4 128	4 896	768	18,6	144 568	167 846	23 278	16,1